

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalouden koulutusohjelma / Taloushallinto

Heikki Lehtovirta

ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITUS

Opinnäytetyö 2013

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalous

LEHTOVIRTA, HEIKKI	Aloittavan yrityksen rahoitus
Opinnäytetyö	56 sivua + 21 liitesivua
Työn ohjaaja	Lehtori Pellervo Ukkola
Toimeksiantaja	Wood Academy -projekti
Huhtikuu 2013	
Avainsanat	rahoitus, yrittäjät, pääoma, vieras pääoma, pääomakustannukset, rahavirrat, kannattavuus

Toimeksiantajina olivat kuusi Wood Academy -projektiin osallistunutta muotoilun opiskelijaa, jotka harkitsevat yrityksen perustamista.

Opinnäytteen tavoitteena oli selvittää voiko liikeidean varaan rakentaa kannattavaa liiketoimintaa sekä kuinka paljon aloittava yritys tarvitsee alkurahoitusta. Lisäksi selvitettiin mistä rahoitusta voi saada sekä miten tarvittavan alkurahoituksen määrä lasketaan. Opinnäyte on toteutettu kirjallisuustutkimuksena, empiirisen osan luvut on saatu toimeksiantajien omien arvioiden perusteella.

Teoriaosassa käydään ensin läpi, mitä kannattava liiketoiminta on. Sitten kuvataan yrityksen rahoituksen jako toisaalta omaan ja vieraaseen pääomaan, toisaalta pitkä- ja lyhytaikaiseen rahoitussuunnitteluun. Lopuksi esitellään rahoitusta tarjoavia julkisia rahoituslaitoksia. Empiirisessä osassa laadittiin laskelma alkurahoitustarpeesta sekä myynti- ja valmistuskustannusbudjetti, kassavirtalaskelma ja tulosbudjetti 3 vuodelle

Laskelmien lähtökohtana oli kannattava liiketoiminta, joka käynnistysvaiheen jälkeen elättää yrittäjän. Laskelmat osoittavat, että lähes kaikilla kaksi ensimmäistä vuotta ovat vaikeita. Yrityksen tulorahoitus ei riitä, joten lisärahoitusta tarvitaan. Kolmantena vuonna useimpien kannattavuus on sillä tasolla, että yritys elättää yrittäjän.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Business Management

LEHTOVIRTA, HEIKKI

Financing of a Starting Enterprise

Bachelor's Thesis

56 pages + 21 pages of appendices

Supervisor

Pellervo Ukkola, Senior Lecturer

Commissioned by

Wood Academy project

March 2013

Keywords

financing, financial plan, entrepreneurs, capital, profitability

The thesis was commissioned by six design students who participated in the Wood Academy project and who are planning to set up a business.

The objective of the thesis was to study whether it is possible to create a profitable company on the business idea and how much the entrepreneur needs starting capital. Additional objectives were to discuss where to get the starting capital and how to calculate the amount of finances needed. The thesis is based on literature, and the numbers on the empirical part are based on the estimates from the students.

The theoretical part starts with explaining what a profitable business is. Then the terms assets and liabilities and shareholders' equity are described as well as their characteristics. The difference between short and long term financial planning is briefly explained. Finally the major public financing institutions are introduced. The empirical part introduces calculations for starting capital needed, sales and production cost budgets, cash flow and corporate budget.

The results show that most of the starting entrepreneurs have difficulties during the first two years. Additional financing is needed. Only the third year will produce enough profit to support the entrepreneur.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

TERMIT

1 JOHDANTO	7
2 TOIMEKSIANTAJA	8
3 YRITYKSEN ELINKAARI	9
4 KANNATTAVA YRITYSTOIMINTA	11
4.1 Rahavirrat	12
4.2 Kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus	13
5 YRITYKSEN RAHOITUS	16
5.1 Yrityksen pääomalajit	17
5.2 Pääoman kustannukset	18
5.3 Oman pääoman rahoitus	19
5.3.1 Toiminimi	19
5.3.2 Osakeyhtiö	20
5.4 Vieraan pääoman rahoitus	20
5.5 Lyhyen ja pitkän aikavälin rahoitussuunnittelu	22
5.5.1 Saamisten hallinta	24
5.5.2 Velkojen hallinta	26
5.5.3 Materiaalinhallinta	26
5.6 Rahoitukseen liittyvät riskit	28
6 RAHOITUSLÄHTEET	29
6.1 Finnvera	30
6.1.1 Pienlaina	31
6.1.2 Investointi- ja käyttöpääomalaina	32
6.1.3 Yrittäjälaina	32
6.1.4 Pientakaas	33

6.1.5 Finnvera-takaus	33
6.2 TE-toimistot	34
6.2.1 Starttiraha	34
6.2.2 Palkkatuki	35
6.3 ELY-keskukset	35
7 RAHOITUSLASKELMAT	36
7.1 Tuloverotus	37
7.2 Arvonlisävero	37
7.3 Alkuperäoman tarve ja rahan lähteet	38
7.4 Kassavirtalaskelma	39
7.5 Vuosibudjetti	40
7.6 Myynti- ja valmistuskustannusbudjetti	41
7.7 Tunnusluvut	42
7.7.1 Kannattavuus	42
7.7.2 Maksuvalmius	44
7.7.3 Vakavaraisuus	45
7.7.4 Analyysit	45
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	47
8.1 Verotus	49
8.2 Liiketoimintasuunnitelma	50
8.3 Lopuksi	53
LÄHTEET	54
LIITTEET	
Liite 1. Yhteenvedo rahoituslähteistä	
Liite 2. Rahoituslaskelmat - toimeksiantaja A	
Liite 3. Rahoituslaskelmat - toimeksiantaja B	
Liite 4. Rahoituslaskelmat - toimeksiantaja C	
Liite 5. Tuote-esittelyt	

TERMIT

Kiinteät kustannukset: kustannukset, joiden määrä ei riipu tuotannon määrästä. Niiden katsotaan syntyvän tuotantovalmiuden ylläpitämisestä. Kiinteät kulut ovat olemassa vaikka tuotannon määrä olisi nolla. Kiinteitä kustannuksia ovat esimerkiksi vuokrat, toimihenkilöiden palkat sosiaalikuluineen, energian perusmaksut ja puhelinmaksut. (Alhola-Lauslahti, 2006, 56.)

Muuttuvat kustannukset: tuotannon aiheuttamat kustannukset. Tuotannon volyymin kasvaessa (pienentyessä) muuttuvat kustannukset kasvavat (pienenevät) samassa suhteessa. Muuttuvia kustannuksia ovat esimerkiksi raaka-aineet, valmistuksen palkat sosiaalikuluineen ja valmistukseen liittyvät energiakustannukset. (Alhola-Lauslahti, 2006, 55.)

Verkkotunnus (domain): Verkkotunnuksia eli domain-nimiä käytetään osoitteina internetin tärkeimmissä palveluissa, kuten verkkosivujen ja sähköpostien osoitteissa. Viestintävirasto vastaa .fi-päätteisten osoitteiden hallinnoinnista ja myöntää päätettä edeltävän sanan eli fi-verkkotunnuksen. (Verkkotunnus – tietoa verkkotunnuksista 2013.)

Web-hotelli: internetpalveluntarjoaja, joka myy verkkotunnuksen edellyttämät nimipalvelut, kotisivutilan ja sähköpostipalvelun verkkotunnuksen hyödyntämiseen (Verkkotunnus – tietoa verkkotunnuksista 2013).

Ulkomaankauppa: kaupankäynti Euroopan unioniin kuulumattomiin maihin rekisteröityneiden yritysten kanssa.

Yhteisökauppa: kaupankäynti Suomen ulkopuolisiin Euroopan unionin jäsenmaihin rekisteröityneiden yritysten kanssa.

1 JOHDANTO

Opinnäytteen toimeksiantajina ovat kuusi muotoilun opiskelijaa, jotka harjoittavat oman yrityksen perustamista. Perustettavat yritykset ovat yhden henkilön yrityksiä, siksi tässä opinnäytteessä käsitellään vain toiminimeä ja osakeyhtiötä. Ainoastaan niissä voi olla vain yksi vastuuhenkilö.

Yhtiömuodon valinta tai yhtiömuotojen piirteet eivät kuulu tämän opinnäytteen rajaukseen, joten niitä käsitellään vain rahoitussuunnittelun näkökulmasta.

Rahoituslaskelmat ovat osa liiketoimintasuunnitelmaa. Liiketoimintasuunnitelman muut osiot jäävät rajauksen ulkopuolelle, johtopäätösluvussa on luettelonomaisesti mainittu asioita, joita liiketoimintasuunnitelmassa täytyy rahoitussuunnitelmien lisäksi pohtia.

Varsinaista tunnuslukuanalyysiä opinnäytteessä ei tehdä. Tunnuslukuanalyysi perustuu todellisiin lukuihin, joiden perusteella suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet tulevaisuutta ajatellen. Aloittavan yrityksen tapauksessa myös tunnuslukujen laskenta perustuu arvioihin. Asiassa on niin paljon liikkuvia osia, että tunnuslukuanalyysi olisi hyvin heikolla pohjalla. Siksi opinnäytteessä arvioidaan vain kannattavuutta kolmen vuoden budjettien pohjalta. Vain kannattavalla liiketoiminnalla on mahdollista rakentaa kestävä maksuvalmius ja vakavaraisuus.

Tutkimusongelma

Opinnäytteen tarkoituksena on selvittää:

- voiko liikeidean varaan rakentaa kannattavaa liiketoimintaa ja
- kuinka paljon aloittava yritys tarvitsee alkurahoitusta.

Lisäksi opinnäytteessä selvitetään:

- mistä rahoitusta voi saada sekä
- miten tarvittavan alkurahoituksen määrä lasketaan.

Rahoitustarpeen laskelmat laaditaan taulukkolaskentaohjelmalla.

2 TOIMEKSIANTAJA

Opinnäytteen toimeksiantajana on Wood Academy -projektiin kuuluva Yrittäjyyden kehittäminen -koulutukseen osallistuvat kuusi muotoilun opiskelijaa.

Wood Academy on Kymenlaakson ammattikorkeakoulun koordinoima hanke, joka kerää ja yhdistää kehitysideoita sekä tuottaa osaamista kestävien puutuotteiden ja puurakentamisen edistämiseksi. Hankkeessa on mukana myös Lappeenrannan teknillisen yliopiston Kouvolan yksikkö ja alueen yrityksiä.

Opiskelijoille hanke tarjoaa esittelyfoorumia heidän omille tuotteille. Wood Academy auttaa tuotteiden koemarkkinoinnissa sekä messuille ja näyttelyihin osallistumisessa.

Wood Academy -hankkeeseen osallistuvien opiskelijoiden tuotteita on ollut esillä syksyllä 2012 Helsingissä järjestetyillä Habitare-messuilla. Tammi-kuussa 2014 ryhmä osallistuu Kölnissä järjestettävälle kansainvälisille huonekalumessuille (<http://www.imm-cologne.com>), jossa tavoitellaan kauppasopimuksia eurooppalaisten sisustusketjujen kanssa.

Monet Wood Academyyn osallistuvista opiskelijoista ovat olleet mukana muissakin projekteissa, muun muassa nollasarja-oppimisympäristössä. Nollasarja (<http://www.nollasarja.fi>) on Mikkelin ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulujen yhteinen oppimisympäristö, jonka kautta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää ideoitaan yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa ja valmistaa piensarjoja suunnittelemaansa tuotteesta aina asiakkaille myyntiin asti.

3 YRITYKSEN ELINKAARI

Aloittava yritys etenee vaiheittain kohti liiketoiminnan vakiintumista. Nämä vaiheet määritellään usein seuraavasti:

1. Liikeidea
2. Siemenvaihe
3. Aloittava yritys
4. Kasvu
5. Vakiintuminen (Lainema 2011, 18.)

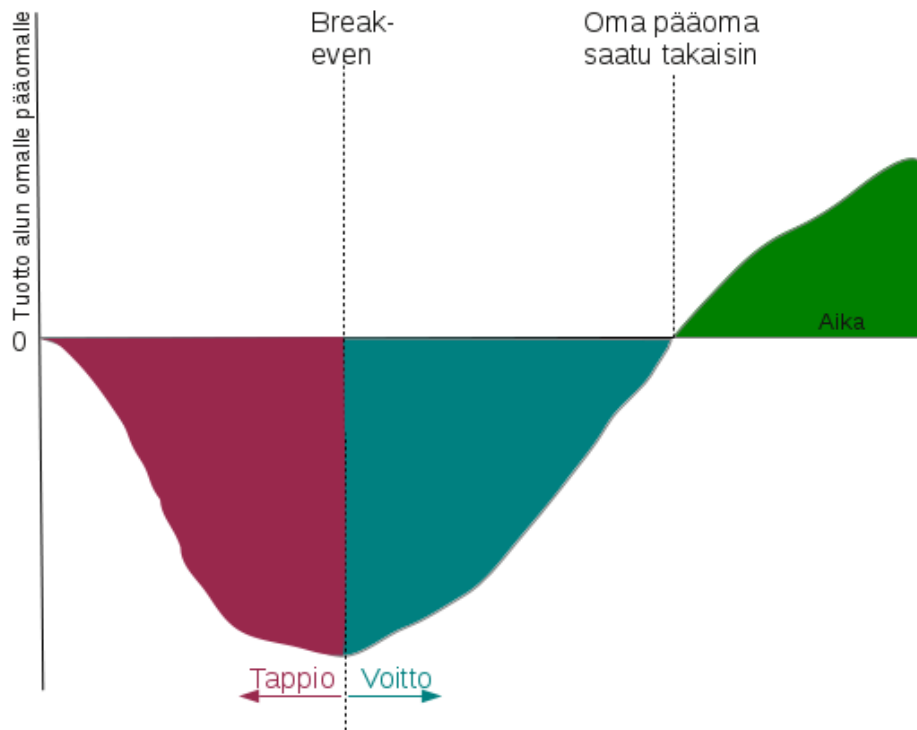
Usein aloittavan yrityksen lähtökohtana on perustajayrittäjän havaitsema ongelma, josta kehittyy liikeidea. Siemenvaiheessa yrittäjä testaa liikeideansa toimivuutta. Löytyykö idealle markkinoita? Voiko idean pohjalle rakentaa kannattavaa liiketoimintaa? (Lainema 2011, 19.)

Yleensä vaiheet ovat päällekkäisiä. Siemenvaiheessa liikeidea saattaa muuttua moneen kertaan. Yrittäjän täytyy malttaa kehittää ideaansa, kunnes löytyy voittava idea. (Lainema 2011, 19.)

Vasta kun yrittäjä on vakuuttunut liikeideansa kantavuudesta, on aika perustaa yritys. Huolellisesti laadittu, realistinen liiketoimintasuunnitelma on alkavan yrityksen ainoa referenssi haettaessa ulkopuolista rahoitusta, oli rahoittajana sukulainen, ammattimainen riskisijoittaja tai julkinen taho (esimerkiksi ELY-keskus, Finnvera tai Tekes).

Kasvuvaiheessa yritys pyrkii saamaan niin paljon liikevaihtoa, että se tulee toimeen tulorahoituksella. Tämän jälkeen tulee vakiintumisvaihe, jolloin koko prosessi lähtee alusta uudelleen: kehitetään liikeidea (uusia tuotteita, uusia asiakasryhmiä tai uusia markkina-alueita), etsitään uudelle liikeidealle markkinat, kasvatetaan sen myyntiä vanhan toimintatavan rinnalla ja lakautetaan heikosti tuottavia toimintahaaroja...

Yrityksen alkuvaiheessa syntyy aina tappiota. Alkuvaiheessa yrityksellä ei ole myyntituloja, mutta sen täytyy kuitenkin valmistaa tuotteita, jotta on mitään myydä. Yrityksen toimitilat, myyntikanavat ja logistiikka täytyy järjestää, vaikka myyntituloja ei vielä olekaan. Sen uskottavuus on heikko, sillä ei ole kanta-asiakkaita, vaan se joutuu ponnistelemaan ja käyttämään resursseja uusien asiakkaiden hankintaan.

Kuva 1: Yrityksen kasvupolku (Lainema 2011, 24)

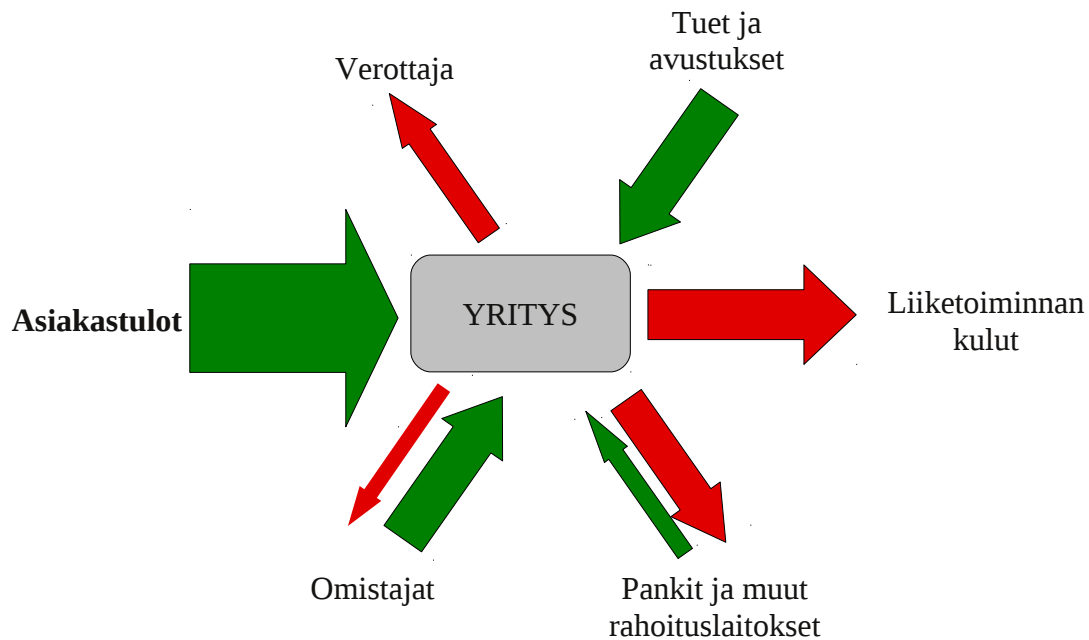
Kuvassa 1 esitetään tyypillinen aloittavan yrityksen kasvupolku. Alkuvaiheessa yritys tekee tappiota, joka täytyy rahoittaa ulkopuolisella rahoituksella. Break-even-pisteessä yritys alkaa tehdä voittoa, mutta vasta paljon myöhemmin saavutetaan piste, jossa alussa sijoitettu pääoma on saatu voittona takaisin. Vasta tämän jälkeen sijoittaja alkaa saada tuottoa sijoitukselleen.

4 KANNATTAVA YRITYSTOIMINTA

Jokaisen yrityksen tavoite pitkällä tähtäimellä on tehdä voittoa ja siten aikaansaada tuottoa omistajien yritykseen sijoittamalle pääomalle. Osakeyhtiön tapauksessa voitontavoittelu määrätään jo osakeyhtiölaissa (OYL 1:5): "Yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin."

4.1 Rahavirrat

Yritykseen tulee rahaa ja yritys maksaa rahaa ulospäin. Yrittäjälle on tärkeää ymmärtää mistä rahat tulevat ja mihin ne menevät. Kuvassa 2 esitetään yrityksen eri rahavirrat.

Kuva 2: Yrityksen rahavirrat

Vihreät nuolet kuvaavat yrityksen saamaa rahaa ja punaiset nuolet vastaavasti yrityksen ulos maksamaa rahaa.

Omistajat sijoittavat yritystä perustettaessa yritykseen rahaa (oma pääoma). Sitä ei yleensä makseta takaisin omistajille yrityksen toimiessa. Sen sijaan yritys maksaa omalle pääomalle tuottoa (osinkoa tai voitto-osuuksia).

Pankeista ja muista rahoituslaitoksista yritys saa lainaa (vihreä nuoli), mutta joutuu maksamaan sen takaisin korkoineen (punainen nuoli). Siksi vieraan pääoman rahavirta on yritykselle negatiivinen eli yritys joutuu maksamaan ulos enemmän kuin saa.

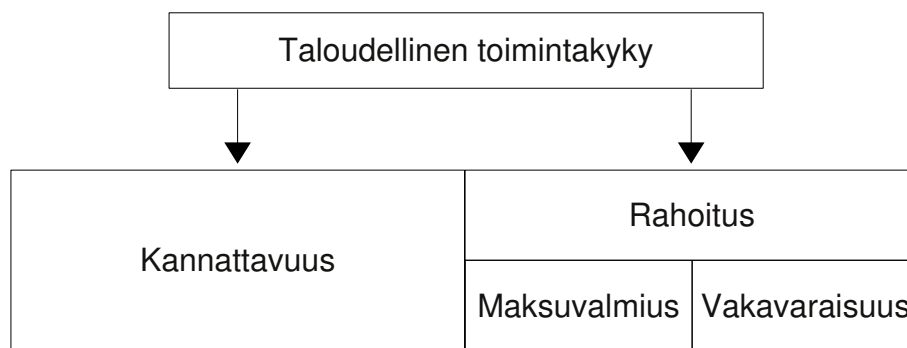
Tavarantoimittajille ja alihankkijoille yritys maksaa saamistaan tuotteista ja palveluista liiketoiminnan kulut samoin kuin verottajalle verot (jos yritys tekee voittoa). Nämä rahavirrat ovat yritykselle negatiivisia.

Tuet ja avustukset ovat yritykselle positiivista rahavirtaa, niitä ei tarvitse maksaa takaisin. Näiden rahavirtojen erityispiirre on kuitenkin määräaikaisuus ja kertaluonteisuus. Yritys saa tukea tietyn ajan ja sen jälkeen se loppuu.

Ainoa jatkuva ja pysyvä rahavirta yritykselle on tulorahoitus, siis myyntitulot. Yritys voi pitkällä tähtäimellä toimia vain, jos tulorahoitus kattaa kaikki kulut, mukaan lukien investoinnit ja voitonjaon.

4.2 Kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus

Yrityksen talous kulminoituu kahteen näkökulmaan, kannattavuuteen ja rahoitukseen (kuva 3). Rahoitus jaetaan yleensä maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen. (Leppiniemi-Leppiniemi 2012.) Jos jokin näistä kolmesta heikenee liikaa, yritys on vaikeuksissa.

Kuva 3: Yrityksen talouden osatekijät (Leppiniemi-Leppiniemi 2012)

Kannattavuus on ehdoton edellytys yrityksen toiminnalle pitkällä aikajännteellä. Vain kannattava yritys pystyy tyydyttämään sidosryhmiensä tuottovaatimukset. Tulorahoituksestaan yrityksen täytyy kattaa sekä tuotteen tai

palvelun tuottamisesta aiheutuvat kulut että maksamaan tuottoa sijoittajien yritykseen sijoittamalle pääomalle. (Kinkki-Isokangas 2003, 135.)

Kannattavuutta mitataan esimerkiksi tilikauden tulosta tai liikevoittoprosentilla, joka ilmoittaa liikevoiton prosentteina myyntituotoista. (Kinkki-Isokangas 2003, 150.)

Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä jokapäiväisten laskujen maksamisesta. Maksuvalmiudessa on siis kysymys rahojen jokatarkisesta riittävydestä. (Leppiniemi-Leppiniemi 2012.)

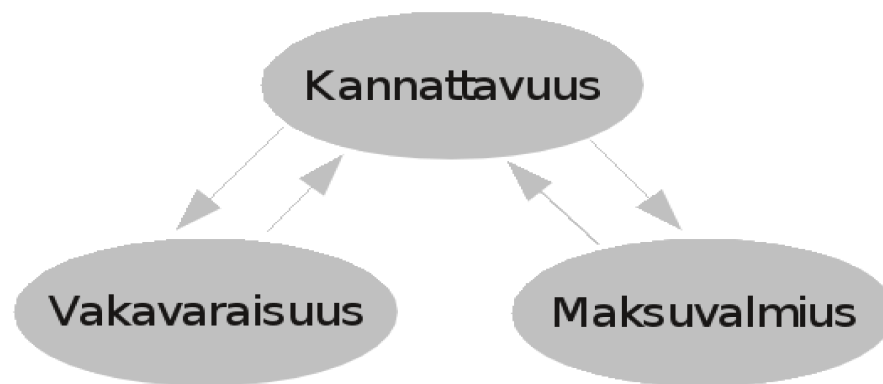
Maksuvalmius muodostuu likvidien varojen määrästä verrattuna lyhyen aikavälin maksuvelvoitteisiin. Lyhyen aikavälin velkoja ovat ostovelat ja muut alle vuoden kuluessa erääntyvät velat. Likvidejä varoja taas ovat käteisvarat, myyntisaamiset ja muut alle vuoden kuluessa erääntyvät saamiset sekä yrityksellä varastossaan olevat myymättömät tuotteet. Mitä enemmän yrityksellä on likvidejä varoja suhteessa lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan, sitä maksuvalmiimpi se on. (Kinkki-Isokangas 2003, 150.)

Jos yrityksen tulorahoitus ei riitä kattamaan kuluja, täytyy yrityksen rahoittaa toimintaansa pääomarahoituksella. Yritys saa pääomarahoitusta omistajilta (oma pääoma) ja lainanantajilta (vieras pääoma). **Vakavaraisuus** mittaa oman ja vieraan pääoman välistä suhdetta. Yritys on sitä vakavaraisempi, mitä enemmän sillä on omaa pääomaa suhteessa vieraaseen pääomaan. (Kinkki-Isokangas 2003, 151.)

Heikko vakavaraisuus heikentää yrityksen luottokäykyisyyttä ja nostaa siten lainan korkoja. Lainojen lyhennyksiin ja korkoihin käytetyt varat ovat pois yrityksen liiketoiminnasta. Jos yrityksen vakavaraisuus on heikko, lainanantajat saattavat vaatia lainan ehdoksi määräämisvaltaa yrityksen päätöksenteossa. Rahoittaja saattaa esimerkiksi vaatia edustajaansa yrityksen hallitukseen valvomaan rahoittajan etuja. (Kinkki-Isokangas 2003, 152.)

Vakavaraisuutta mitataan muun muassa velkaantumisasteella eli vieraan ja oman pääoman välisellä suhteella tai omavaraisuusasteella eli oman pääoman suhteella koko pääomasta. (Kinkki-Isokangas 2003, 152.)

Kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus eivät ole toisistaan irrallaan olevia ominaisuuksia, vaan osia yhdestä kokonaisuudesta.

Kuva 4: Kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden yhteys

Kuvassa 4 havainnollistetaan tätä kokonaisuutta. Kannattavalla toiminnalla aikaansaatu voitto käytetään toisaalta riittävän maksuvalmiuden ylläpitämiseen, toisaalta vakavaraisuuden parantamiseen.

Jos maksuvalmius heikkenee liikaa, ei yritys pysty maksamaan päivittäisiä laskuja ja kertyy viivästyskorkoja ja perintäkuluja. Lopulta tavarantoimittajat lopettavat toimitukset, yritys ajautuu vakaviin maksuvaikkeuksiin eikä pysty enää kannattavaan liiketoimintaan.

Jos vakavaraisuus heikkenee liiaksi, yrityksen tuotantokalusto vanhenee, eikä yritys enää voi tuottaa tuotteitaan kilpailukykyiseen hintaan taikka yrityksen tuotteet vanhenevat ominaisuuksiltaan eivätkä enää vastaa asiakkai-

den odotuksia. Vakavaraisuuden heikkeneminen voi näkyä myös siten, että olemassa olevat markkinat hiipuvat, eikä yrityksellä ole resursseja suunnata toimintaansa uusille markkinoille. Oli kyse sitten vanhenevista tuotteista tai hiipuvista markkinoista, se näkyy pian myynnin supistumisena, siis kannattavuuden heikkenemisenä.

5 YRITYKSEN RAHOITUS

Pitkällä aikavälillä jokainen yritys rahoittaa toimintansa tulorahoituksella, jonka asiakkaat maksavat yrityksen tuotteista tai palveluista.

Tulorahoitusta saadakseen yritys tekee investointeja, rakentaa tuotantolaitoksia, hankkii myynti- ja muita toimitiloja, palkkaa henkilökuntaa jne. Periaatteessa yritystoiminta on yksinkertaista, tehdään investointeja, jotka tuottavat enemmän kuin niiden rahoittamisesta aiheutuu kustannuksia. Näin investointi tuottaa sijoittajalle lisäarvoa. Jos yritys ei pysty tekemään kannattavia investointeja, se tuottaa tappiota eikä sen olemassaolo pitkällä aikavälillä ole perusteltua. (Ikäheimo-Laitinen-Laitinen-Puttonen 2011, 144.)

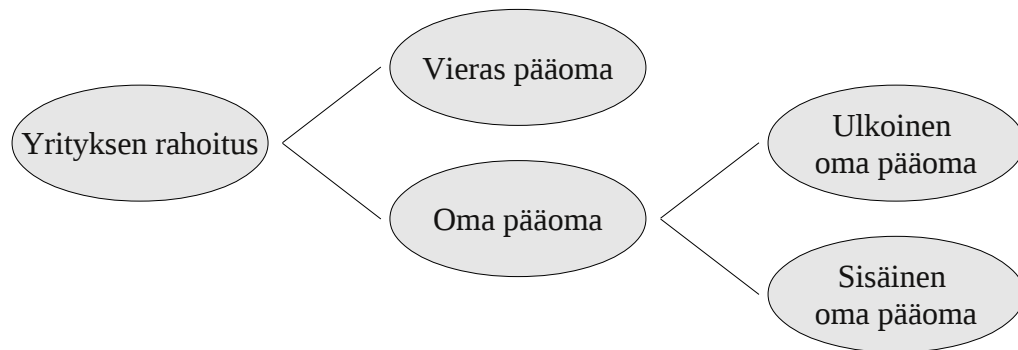
Alkuvaiheessa yrityksellä ei yleensä ole tulorahoitusta, koska yrityksen täytyy valmistaa myytäviä tuotteita ja organisoida toimintansa ennen kuin varsinainen myynti alkaa. Tässä vaiheessa on jo kuluja, yrityksen täytyy ostaa raaka- ja tarveaineita, työntekijöille täytyy maksaa palkkaa alusta lähtien ja yrittäjänkin täytyy elää. Kun yritys alkaa myydä tuotteitaan tai palvelujaan, kestää jonkin aikaa, ennen kuin asiakkaat oppivat tuntemaan yrityksen ja sen tuotteet tai palvelut. Tänä aikana tulorahoitus on pientä, mutta kulut juoksevat koko ajan.

Aloittava yritys tarvitseekin alkupääomaa, jolla se selviää, kunnes tulorahoitus kasvaa niin suureksi, että se riittää kattamaan kaikki kulut (mukaan lukien voitonjaon omistajille).

Toiminnan vakiinnuttuakin yritys yleensä tarvitsee ulkopuolista rahoitusta esimerkiksi investointeihin, toiminnan tai markkina-alueen laajentamiseen.

5.1 Yrityksen pääomalajit

Yrityksen pääoma voidaan jakaa kahteen lajiin, omaan ja vieraaseen pääomaan. Oma pääoma puolestaan voidaan jakaa ulkoiseen ja sisäiseen omaan pääomaan, kuten kuvassa 5 on esitetty. (Knüpfer-Puttonen 2012, 29.)

Kuva 5: Yrityksen pääomalajit (Knüpfer-Puttonen 2012, 30)

Oma pääoma on omistajien yritykseen sijoittamaa rahaa. Vieras pääoma on lainaa yrityksen ulkopuolisilta tahoilta, yleensä pankilta tai muulta rahoituslaitokselta.

Ulkoinen oma pääoma on omistajien yritykseen sijoittamaa rahaa (merkitsemällä osakkeita tai tekemällä yksityissijoituksen). (Knüpfer-Puttonen 2012, 29.)

Sisäinen oma pääoma on tulorahoituksella eli liiketoiminnan voittona saatua rahaa. (Knüpfer-Puttonen 2012, 30.) Tämä luetaan myös omaan pääomaan, koska katsotaan, että alun perin omistajien yritykseen sijoittama raha (ulkoinen oma pääoma) aikaansaa tulorahoituksen.

5.2 Pääoman kustannukset

Pääoma ei ole yritykselle ilmaista, oli kyseessä sitten oma tai vieras pääoma. Oman pääoman kustannuksena on sijoittajan tuottovaatimus. Sijoittaja ei halua sijoittaa kohteeseen, josta ei saa minkäänlaista tuottoa. Oman pääoman tuotto maksetaan sijoittajalle osinkona, korkona tai voitto-osuutena, yhtiömuodosta riippuen. (Knüpfer-Puttonen 2012, 30.)

Vieraasta pääomasta on yleensä laadittu kirjallinen lainasopimus, jossa on sovittu lainan korosta ja lyhennysaikataulusta.

Molemmilla pääomalajeilla on omat hyvät ja huonot puolensa. Omaa pääomaa ei tarvitse lyhentää (yleensä se palautetaan vasta yrityksen purkauksessa). Omalle pääomalle ei tarvitse (eikä saa) maksaa tuottoa, mikäli yrityksellä ei siihen ole varaa.

Jos yritys ajautuu konkurssiin, palautetaan oma pääoma sijoittajille viimeisenä. Ennen sitä maksetaan palkat, laskut toimittajille ja alihankkijoille sekä vieraan pääoman lainat. Jos näiden jälkeen ei rahaa enää riitä, menettävät oman pääoman sijoittajat sijoituksensa osin tai pahimmassa tapauksessa kokonaan.

Sijoittajan näkökulmasta molemmat tekijät ovat epävarmuustekijöitä, jotka kasvattavat sijoituksen riskiä. Suuremman riskin vastineeksi sijoittajat vaativat korkeampaa tuottoa kuin vieraan pääoman rahoittajat. Yrityksen näkökulmasta oma pääoma onkin vierasta pääomaa kalliimpaa. (Knüpfer-Puttonen 2012, 31.)

Miksi yritykset sitten haluavat omistajilta oman pääoman ehtoisia sijoituksia, jos oma pääoma on vierasta pääomaa kalliimpaa? Oma pääoma on joustavaa. Jos yrityksellä menee huonosti, ei omalle pääomalle tarvitse maksaa tuottoa eikä omaa pääomaa makseta takaisin. Vieraasta pääomasta

yritys joutuu maksamaan korot ja lyhennykset riippumatta taloudellisesta tilanteesta. (Knüpfer-Puttonen 2012, 31.)

Riittävä oma pääoma helpottaa vieraan pääoman saamista ja mahdollisesti alentaa korkoa. Yrityksen oma pääoma toimii vieraan pääoman ehtoisen lainan vakuutena ja näin pienentää lainanantajan riskiä.

5.3 Oman pääoman rahoitus

Yritys tarvitsee omaa pääomaa yrityksen perustamisvaiheessa ennen kuin tulorahoitusta kertyy niin paljon, että se riittää menojen kattamiseen. Aloittavan yrityksen on vaikeaa saada vierasta pääomaa (esimerkiksi pankkilainaa) ilman riittävää omaa pääomaa. Se, että omistaja sijoittaa yritykseensä omaa rahaa, osoittaa omistajan sitoutuneisuutta liiketoiminnan kehittämiseen. Oma pääoma myös toimii vakuutena vieraan pääoman rahoittajalle ja näin pienentää lainanantajan riskiä.

Yrityksen toimiessa tulee myös tilanteita, jolloin omaa pääomaa täytyy tai kannattaa lisätä. Esimerkiksi toiminnan laajentaminen tai investoinnit vaativat lisärahoitusta.

5.3.1 Toiminimi

Toiminimessä oman pääoman lisääminen ja vähentäminen on mahdollista juoksevasti ilman erityisiä muotomääräyksiä (Leppiniemi-Leppiniemi 2012). Yrittäjä siirtää rahaa toiminimen pankkitilille tai sieltä pois tarpeen mukaan. Pankkitilillä olevilla varoilla toiminimi hankkii omaisuutta liiketoimintansa käyttöön.

5.3.2 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö voi hankkia omaa pääomaa myymällä osakkeita sijoittajille. Uusmerkinnässä yhtiön osakepääomaa kasvatetaan myymällä sijoittajille uusia osakkeita. Tavallisesti vanhoilla osakkeenomistajilla on etuoikeus merkitä uusia osakkeita samassa suhteessa, kuin he omistavat yhtiön osakkeita ennen osakeantia. Näin taataan osakkaiden tasavertaisuus. Painavasta syystä vanhojen omistajien merkintäetuoikeudesta voidaan poiketa suunnatulla annilla, jossa osakkeita tarjotaan jonkin tietyn sijoittajaryhmän ostettavaksi. (Leppiniemi-Puttonen 2002, 34.)

Pääomalaina on omaan pääomaan rinnastettava rahoitusmuoto, sillä lainalle voidaan maksaa korkoa vain, mikäli se ei vaaranna yhtiön maksuvalmiutta. Yhtiö ei saa antaa lainasta vakuutta. Yhtiön purkautuessa tai konkurssissa pääomalaina maksetaan vasta kaikkien muiden velvoitteiden jälkeen, juuri ennen osakepääoman palautusta. (Knüpfer-Puttonen 2012, 40-41.)

Perheyrietyksen tai yksinyrittäjän tapauksessa pääomalaina on varteen otettava rahoitusmuoto. Perheomisteinen yritys ei yleensä halua luovuttaa äänivaltaa ulkopuolisille (kuten osakeannissa tapahtuu), mutta toiminnan laajentaminen ei ole mahdollista pelkästään lainarahalla. Pääomalaina tarjoaa tällöin välimuodon puhtaan osakepääoman ja vieraan pääoman välillä, joka omaan pääomaan kuuluvana ei lisää yrityksen rahoitusriskiä (Ikäheimo et al 2011, 159-160.)

5.4 Vieraan pääoman rahoitus

Omaa pääomaa ei ole aina saatavilla tai se on liian kallista. Tällöin täytyy turvautua vieraan pääoman rahoitukseen.

Tyypillinen vieraan pääoman rahoitusmuoto on pankin tai vakuutusyhtiön myöntämä **laina**. Lainalle tyypillistä on korollisuus ja vakuudellisuus. Va-

kuudellisuudesta tai ainakin vakuuden laadusta voidaan tinkiä, jos lainanantajana on erityisluottolaitos. (Leppiniemi 2009, 84.) Erityisluottolaitosten myöntämiä lainoja käsitellään luvussa 6.

Luottojen edellytyksenä on yleensä vakuus. Lähtökohtana on, että vakuuteen ei tarvitsisi turvautua, vaan laina voidaan maksaa takaisin tulorahoituksella. Lisäksi luoton saaminen vaatii yleensä asiakkaan tuntemista joko aikaisemman asiakkuuden perusteella tai luotonannon yhteydessä tehtävän yritystutkimuksen tai muun selvityksen perusteella. (Leppiniemi 2009, 85.) Aloittavan yrityksen tapauksessa selvityksiä voivat olla esimerkiksi liiketoimintasuunnitelma, markkinointitutkimukset ja koemarkkinoinnin tulokset.

Vakuutena voi olla esimerkiksi yrityksen omistama teollisuuskiinteistö tai asuinhuoneisto. Vakuuden arvon määrittää aina luotonantaja, ja arvo määräytyy markkinatilanteen mukaan. Esimerkiksi asunto-osakkeen vakuusarvo on tyypillisesti korkeintaan 70 prosenttia asunnon markkinahinnasta. Teollisuuskiinteistön vakuusarvo voi vaihdella paljonkin riippuen sijainnista, toimitilojen koosta ja siitä, onko toimitiloille paikkakunnalla kysyntää. (Holopainen 2011, 120.)

Luoton korko voi olla kiinteä koko luottosopimuksen aja, tai se voi olla vaihtuva. Vaihtuvakorkoisessa sopimuksessa korkoperustana on tyypillisesti jokin viitekorko, johon lisätään sopimuskohtainen korkomarginaali. Luoton korko on näiden summa. (Leppiniemi 2009, 91.)

Luottosopimuksissa yleisiä viitekorkoja ovat euribor-korko, pankkien omat prime-korot ja valtiovarainministeriön vahvistama peruskorko (Leppiniemi 2009, 91).

Yrityksen kone- ja laitehankintojen rahoitus voidaan hoitaa rahoitusyhtiön kautta **leasingsopimuksella**. Rahoitusyhtiö ostaa laitteen ja vuokraa sen pitkäaikaisella sopimuksella yritykselle. (Holopainen 2011, 10.) Leasing-sopi-

muksella yrityksen ei tarvitse kerralla maksaa koko kauppasummaa, vaan se voi maksaa sen vuosien mittaan leasingmaksuina. Toki rahoitusyhtiö perii kauppahinnan lisäksi oman katteensa, joten tapauskohtaisesti täytyy selvittää, tuleeko leasing kokonaiskustannuksiltaan edullisemmaksi kuin omaksi ostaminen.

Investointirahoitussopimus on osamaksusopimus, jossa kaupan kohteena oleva laite siirtyy yrityksen omistukseen. Rahoitusyhtiön luoton vakuutena on rahoituksen kohteena oleva laite, eikä hankintaan sitoudu ollenkaan pankkikelpoisia vakuuksia. (Holopainen 2011, 120.)

Lisäksi pankeilla on lukuisia tuotteita yrityksen pienimuotoiseen lainoitukseen, esimerkiksi luottolliset tilit ja maksukortit, luottolimiitit jne.

5.5 Lyhyen ja pitkän aikavälin rahoitussuunnittelu

Pitkällä aikavälillä yrityksen koko rahoitus tulee tulorahoituksesta, siis myynnistä. Taloussuunnittelussa oleellinen asia on miettiä, kuinka tulorahoituksesta liiketoiminnan kulujen jälkeen yritykseen jäävä raha jaetaan eri kohteisiin. Tarpeita on useita, omistajat haluavat sijoituksilleen tuottoa, yrityksen tuotantolaitoksiin ja toiminnan kehittämiseen täytyy varata rahaa. Myös kassaan tai pankkitilille täytyy varata tietty osa, jolla maksetaan joka-päiväiset laskut.

Aikajänteen perusteella taloussuunnittelu jaetaan lyhyen ja pitkän aikavälin suunnitteluun. Aikarajana pidetään yleisesti yhtä vuotta. Korkeintaan vuoden tähtämellä tehty suunnittelu on lyhyen aikavälin suunnittelua ja vastavasti yli vuoden aikajänne on pitkän aikavälin suunnittelua. Lyhyen aikavälin suunnittelu on siis tilikauden sisäistä suunnittelua, kun taas pitkän aikavälin suunnittelu ulottuu usean tilikauden ajalle.

Pitkän aikavälin rahoitussuunnittelun peruskysymyksiä ovat kannattavuus ja rahoituksen tasapaino. Lyhyellä aikavälillä korostuu rahavarojen riittävyys lähitulevaisuuden laskujen maksamiseen, siis maksuvalmius. (Leppiniemi-Puttonen 2002, 39.)

Investoinnilla tarkoitetaan pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden hankkimista. Tyypillisiä investointeja ovat maa-alueet, rakennukset, huoneisto-osakkeet sekä koneet ja kalusto. Koska investointi tehdään usean vuoden tarpeita varten, niihin liittyy useita erityispiirteitä. Pitkän aikajänteen vuoksi investointeihin liittyy epävarmuutta vastaisista tuloista ja menoista. Koska tulot ja menot ajoittuvat eri ajankohtiin, investointien kannattavuutta arvioitaessa täytyy käyttää laskentatekniikkaa, jonka avulla vaihtoehtoiset investoinnit saadaan keskenään vertailukelpoisiksi. (Leppiniemi 1993, 15)

Pitkän aikavälin rahoitussuunnitelmia ovat esimerkiksi investointilaskelmat. Investointilaskelmalla selvitetään, tuottaako investointi käyttöaikanaan investointiin käytetyn rahan ja sille vaaditun koron. Jos ei tuota, investointia ei kannata tehdä. (Leppiniemi-Puttonen 2002, 39.)

Lyhyen aikavälin suunnittelun tärkein toiminto on kassanhallinta. Sen tavoitteena on mahdollisimman tehokas kassavarojen ja maksuliikenteen hoitaminen. Kassanhallinnan tärkeimmät osa-alueet ovat

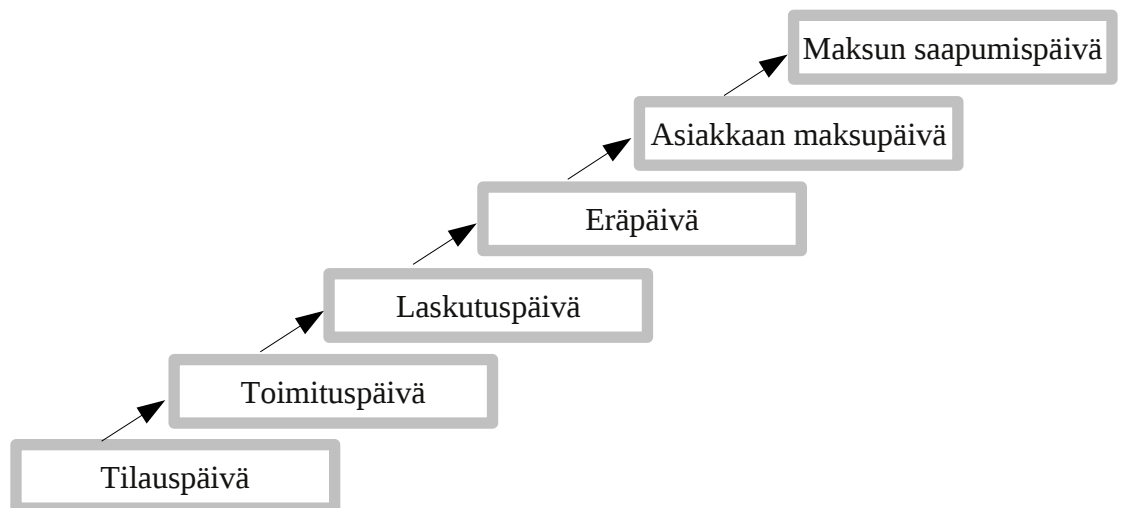
- saamisten hallinta,
- velkojen hallinta,
- varastonhallinta,
- pankkisuhteiden ja maksuliikenteen hallinta sekä
- kassan ja lyhytaikaisten sijoitusten hallinta. (Leppiniemi-Puttonen 2002, 45-46.)

Yrityksillä on erilaisia syitä tietyinkokoisen kassareservin ylläpitämiseen. Yleensä yrityksen tavoitteena on häiriötön maksuliikenne. Yritys pyrkii hoitamaan juoksevaan toimintaan ja erityistapahtumiin liittyvät kassatapah- tumat ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti, esimerkiksi hyödyntämään tarjotut käteisalennukset ja maksamaan laskut ja palkat ajoissa. (Martikainen-Martikainen 2006, 117.)

Usein yritys pyrkii häiriöttömään maksuliikenteeseen myös silloin, kun en- nalta laadittu suunnitelma ei toteudu. Tämän takia yrityksellä täytyy olla ylimääräinen kassareservi ennalta arvaamattomien kulujen varalta. Jos yri- tyksellä on toimiva raportointi- ja informaatiojärjestelmä, ylimääräinen kas- sareservi voidaan pitää pienenä. (Martikainen-Martikainen 2006, 117-118.)

5.5.1 Saamisten hallinta

Lyhytaikaisten saamisten hallinnassa on kyse yleensä myyntisaamisista eli laskutuksen tehokkuudesta ja asiakkaalle annetusta maksuajasta.

Kuva 6: Myyntitulon kassanmaksuketju (Leppiniemi-Puttonen 2002, 49)

Kuva 6 havainnollistaa tyypillisen myyntitulon maksuketjun. Yrityksestä ja asiakkaasta riippuen aikaväli tilauksesta maksun saapumispäivään voi olla

pitkä. Usein yritys joutuu maksamaan raaka-aineet ja alihankinnan jo ketjun alkupäässä, vaikka myyntihinnan se saa vasta viimeisessä vaiheessa.

Myyjäyrityksen toiminnan tehokkuudesta riippuu, kuinka pitkä viive on toisaalta tilauspäivän ja toimituspäivän välillä (materiaalinhallinnan ja tuotannon tehokkuus) ja toisaalta toimituspäivän ja laskutuspäivän välillä, eli kuinka nopeasti toimituksen jälkeen yritys lähettää laskun. (Leppiniemi-Puttonen 2002, 49-50.)

Laskutuspäivän ja eräpäivän välinen maksuaika riippuu asiakkaan kanssa käydyissä neuvotteluissa sovituista maksuehdoista (Leppiniemi-Puttonen 2002, 50).

Myyjäyrityksen neuvotteluasema maksuajan ja muiden sopimusehtojen suhteen riippuu monesta tekijästä. Pienellä myyjäyrityksellä voi olla heikot neuvotteluasemat suuren asiakasyrityksen kanssa. Toisaalta uniikki myyntituote – jota asiakas ei muualta saa – parantaa neuvotteluasemaa. Kuluttajakaupassa taas kuluttajan asemaa korostava lainsäädäntö asettaa tiettyjä rajoitteita myyjälle.

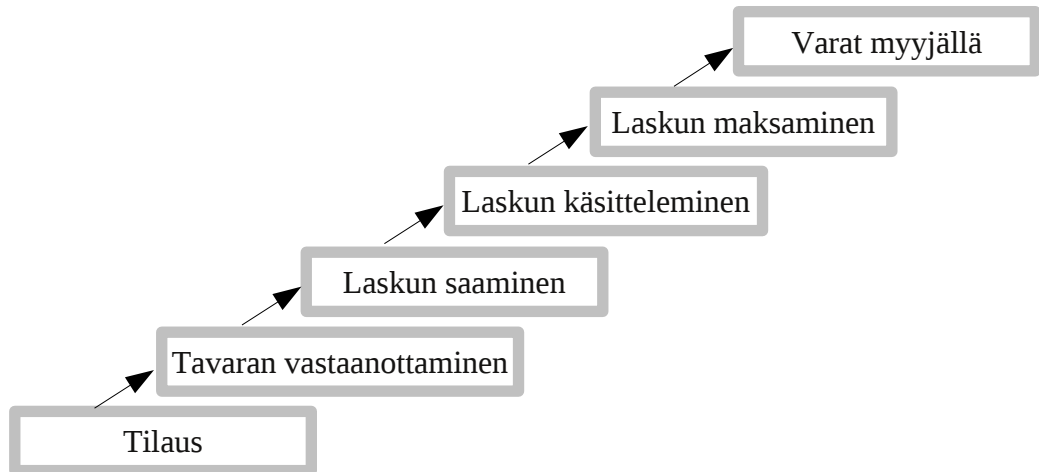
Eräpäivän ja asiakkaan maksupäivän välinen viive riippuu myyjäyrityksen perintäpolitiikasta ja luotonvalvonnasta (Leppiniemi-Puttonen 2002, 50). Jos myyjä tarkistaa maksamattomat laskut kerran kuukaudessa, viivästyy perinnän aloittaminen jo tämän takia keskimäärin puolen kuukauden verran.

Asiakkaan maksupäivän ja maksun saapumispäivän välinen viiveessä on kyse yrityksen pankkisuhteiden kehittämisestä. Usein pankit ohjaavat asiakasta maksuliikenteen mahdollisimman tehokkaaseen hoitamiseen. Toisaalta viive voi olla pankeille tuottotekijä. (Leppiniemi-Puttonen 2002, 50.) Pankki saa korkotuottoa jokaiselta päivältä, jonka maksu viipyy pankin siirtotilillä.

5.5.2 Velkojen hallinta

Lyhytaikaisten velkojen hallinnassa on kyse ostovelosta ja lyhytaikaisista veloista.

Kuva 7 havainnollistaa tyypillisen ostokulun maksuketjun. Ketjun alkupää (tilaus ja tavarahan vastaanottaminen) nivoutuu tiukasti tuotantoprosessiin, eikä niitä ole mahdollista tehostaa pelkästään taloushallinnon keinoin. Taloushallinto voi kuitenkin auttaa esimerkiksi tilausvalvonnan tehostamisessa ja varastonhallinnan optimoinnissa. (Leppiniemi-Puttonen 2002, 59.)

Kuva 7: Ostomenon kassastamaksuketju (Leppiniemi-Puttonen 2002, 59)

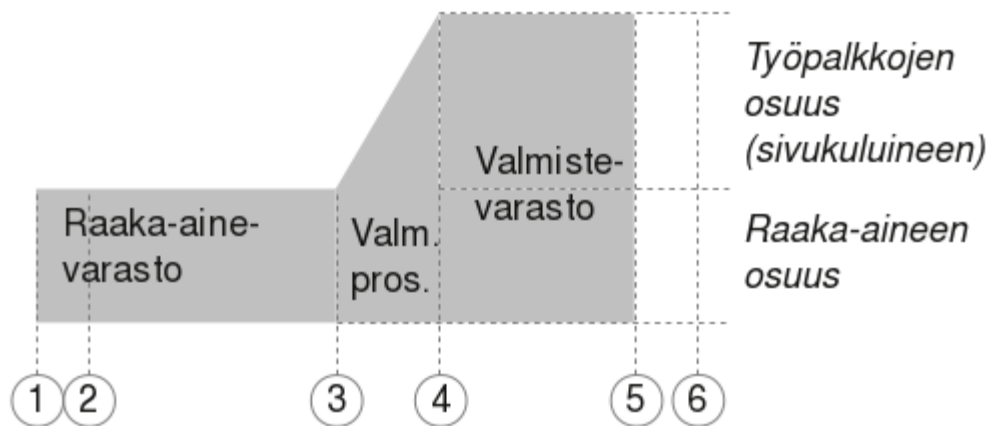
Ketjun loppuvaiheisiin voidaan paremmin vaikuttaa taloushallinnon keinoin. Laskujen käsittelyä ja hyväksymistä voidaan tehostaa ja näin välttää laskunkäsittelyn hitaudesta johtuvia viivästyskorkoja ja käteisalennusten menetyksiä. (Leppiniemi-Puttonen 2002, 59.)

5.5.3 Materiaalinhallinta

Varasto- eli materiaalinhallinta liittyy läheisesti yrityksen valmistusprosessiin ja tuotannonohjaukseen. Niitä ei voi ratkaista pelkästään kassanhallinnan ja rahoituksen keinoin. Varastoon sitoutunut rahamäärä on kuitenkin

merkittävä osa yritykseen sitoutuneesta pääomasta ja vaikuttaa siksi myös yrityksen kannattavuuteen. (Leppiniemi-Puttonen 2002, 60.)

Varastoon hankittavat erät pyritään määrittämään oikean kokoisiksi ja tilaukset oikea-aikaisiksi. Lisäksi täytyy huomioida markkinoilla havaitut ja odotettavissa olevat hinnanvaihtelut, tekniset muutokset yms. tekijät. (Leppiniemi-Puttonen 2002, 60.) Näin varasto ja siihen sitoutunut raha voidaan pitää mahdollisimman pienenä, ja kuitenkin varastoitua tavaraa on tarpeen mukaan käytettävissä tuotantoon.

Kuva 8: Varaston sitoma pääoma

Kuva 8 havainnollistaa varaston sitomaa pääomaa. Ensin raaka-aine saapuu varastoon (vaihe 1). Raaka-aineen myyjä antaa laskulle maksuaikaa ja yritys maksaa laskun vaiheessa 2. Tästä eteenpäin raaka-aine sitoo yrityksen pääomaa. (Välin 1-2 rahoittaa raaka-aineen myyjä antamalla maksuaikaa.) Vaiheessa 3 alkaa valmistus, jolloin varastoon alkaa sitoutua myös valmistuspalkkoja (sivukuluineen). Valmistuspalkkojen osuus kasvaa vähitellen sitä mukaa kuin tuotteet valmistuvat. Vaiheessa 4 tuote on saatu valmiiksi ja se siirretään valmistevarastoon. Tästä eteenpäin varastoon sitoutuu täysimääräisenä niin raaka-aineiden kuin työpalkkojenkin kustannukset. Vai-

heessa 5 yritys myy tuotteen asiakkaalle, jolloin se fyysisesti poistuu varastosta. Jos asiakkaalle annetaan maksuaikaa, vapautuu tuotteen varastoon sitoma pääoma vasta, kun asiakas maksaa laskun vaiheessa 6.

Varastoon sitoutuneeseen pääomaan lasketaan mukaan vain varastoitavan tavaran aiheuttama pääomakustannus. Siihen ei lueta varastoinnin kustannuksia, esimerkiksi varaston vuokraa (tai edes yrityksen itse omistaman varastorakennuksen pääomakuluja), sähköä, lämpöä tai varastotyöntekijöiden palkkoja.

5.6 Rahoitukseen liittyvät riskit

Yritystoiminta on riskialtista. Jos tuotteet eivät mene kaupaksi tai kulut kasvavat liian suuriksi tuloihin nähden, ajautuu yritys vaikeuksiin ja pahimmassa tapauksessa konkurssiin.

Operationaalisilla riskeillä tarkoitetaan puutteita yrityksen järjestelmissä, toimintatavoissa tai valvontarutiineissa (Leppiniemi-Puttonen 2002, 193). Esimerkiksi ostovelkojen ja myyntisaamisten valvonnan puutteellisuus voi johtaa maksuvalmiuden heikkenemiseen, jos myyntisaamisten valvonta ja perintä on retuperällä ja samanaikaisesti tavarantoimittajat ja alihankkijat perivät tehokkaasti omia saataviaan.

Operationaalisia riskejä vastaan voidaan suojautua suunnittelemalla yrityksen toiminnot huolellisesti etukäteen, etsimällä systemaattisesti erilaisia uhkatekijöitä ja laatimalla niihin varautumissuunnitelmat sekä laatimalla tarkistuspisteitä, joissa mahdolliset poikkeamat havaitaan riittävän ajoissa.

Vahinkoriskit ovat yritykselle fyysistä vahinkoa aiheuttavia tapahtumia, esimerkiksi tulipalo tai murtautuminen yrityksen toimitiloihin (Leppiniemi-Puttonen 2002, 193).

Vahinkoriskeihin voidaan varautua vakuutuksin ja erilaisin turvallisuutta lisäävin toimenpitein (palohälyttimet, kulunvalvonta jne.).

Taloudelliset riskit ovat kaksipuolisia riskejä, niihin liittyy sekä tappion että voiton mahdollisuus (Leppiniemi-Puttonen 2002, 193). Esimerkiksi kysyntä heikkenee ennalta arvaamattomasti, mutta se voi myös voimistua. Positiivinenkin riski on riski. Jos kysyntä voimistuu odottamattomasti, on vaara, että yritys ei pysty tuottamaan kysyntää vastaavaa määrää tuotteita. Ennakoimalla kysynnän kasvu yritys olisi voinut hyötyä siitä huomattavasti enemmän.

Taloudellisiin riskeihin voidaan varautua seuraamalla maailmantalouden trendejä ja laatimalla toteutumismalleja eri vaihtoehdoilla.

Pienenkin yrityksen tulee etukäteen laatia riskienhallintastrategia, jossa karotitetaan riskit ja niihin varautumismahdollisuudet. Yrityksen täytyy tiedostaa mahdolliset riskit, jotta ne eivät tule yllätyksenä. Yritys voi hyvin päättää olla suojautumatta jotakin riskityyppiä vastaan, jos suojautumisen kustannukset ylittävät mahdollisen vahingon aiheuttamat kustannukset. Suojautumalla kaikelta liiketoimintaan liittyvältä riskiltä yritys todennäköisesti suojautuu myös voitonmahdollisuuksilta. (Leppiniemi-Puttonen 2002, 198.)

6 RAHOITUSLÄHTEET

Jos yrittäjällä ei itsellään ole resursseja toiminnan aloittamiseen tai toiminnan laajentamiseen, tarvitsee hän ulkopuolista rahoitusta. Markkinahintaisista rahaa yritys saa pankeista, vakuutusyhtiöiltä ja muilta kaupallisista perusteiden toimivilta rahoituslaitoksilta.

Valtiolla ja kunnilla on erityisrahoituslaitoksia, jotka myöntävät muutosvaiheessa oleville yrityksille julkista tukea pankkeja edullisemmilla ehdoilla – esimerkiksi pienemmin vakuuksin tai edullisemmalla korolla.

Julkista rahoitusta ei yleensä myönnetä normaaliin liiketoimintaan, vaan esimerkiksi yrityksen aloitusvaiheen kuluihin, tuotekehitykseen, toiminnan laajentamiseen tai työllistämiseen. Tuettavan yrityksen liiketoiminnan täytyy olla kannattavaa tai se on tuen avulla saatava kannattavaksi.

Tuen myöntämisen yhteydessä selvitetään yrityksen edellytykset kannattavaan liiketoimintaan. Selvitysvaiheessa arvioidaan yrityksen tavoitteita, strategiaa, kehittämissuunnitelmia ja markkinatilannetta. Kirjallinen liiketoimintasuunnitelma on tärkeä apuväline päätöksenteossa, aloittavan yrityksen kohdalla liiketoimintasuunnitelma on henkilökohtaisen keskustelun lisäksi usein ainoa päätöksenteon perusta.

Suomessa julkista tukea yrityksille myöntävät muiden muassa Finnvera (liiketoiminnan kehittämiseen), ELY-keskukset ja niiden alaisuudessa toimivat TE-toimistot (liiketoiminnan kehittäminen ja työllistäminen) ja Tekes (keksinnöt ja innovaatiot).

Finnveran tarkoituksena on edistää yrityksen kannattavaa liiketoimintaa tai saada se tuen avulla kannattavaksi sekä edistää yritysten vientiä. TE-toimistojen lähtökohtana on yrittäjän ja työntekijöiden työllistyminen. ELY-keskukset toimivat paikallisesti edistäen oman alueensa vahvuusalueita.

Liitteessä 1 on taulukkomuodossa vertailtu julkisen rahoituksen eri tuotteiden pääominaisuuksia.

6.1 Finnvera

Finnvera on valtion omistama erityisrahoituslaitos, joka rahoittaa erilaisissa murrosvaiheissa olevia yrityksiä: toimintaansa aloittavia, kasvavia ja kan-

sainvälistyviä yrityksiä. Finnvera tarjoaa yrityksille lainoja, takauksia, pääomasijoituksia ja vientitakuuta. Finnvera on Suomen virallinen vientitakuulaitos Export Credit Agency (ECA). (Finnvera 2013.)

Finnvera käyttää lainojensa viitekorkona kuuden kuukauden euriborkorkoa, johon lisätään asiakaskohtainen marginaali. (Finnvera – usein kysyttyä 2013.)

Tässä luvussa esitellyt Finnveran rahoitusvälineet ovat käytettävissä lähes kaikilla toimialoilla, vain maatilatalous, metsätalous ja rakennusliiketoiminnan perustajaurakointi jäävät ulkopuolelle.

Tukea hakevan yrittäjän ei itse tarvitse miettiä, mikä on hänelle sopivin tuote. Hakuvaiheessa yrittäjä käy Finnveran haastattelussa, jossa asiantuntijan kanssa etsitään kullekin yritykselle ja yrittäjälle parhaiten sopiva rahoitusmuoto. (Finnvera – usein kysyttyä 2013 .)

6.1.1 Pienlaina

Korkeintaan viisi henkilöä työllistävä yritys, jossa yrittäjä itse aktiivisesti työskentelee, voi saada Finnveralta pienlainaa toimintansa rahoittamiseen. Laina on tarkoitettu yrityksen aloitus- tai laajennus- ja muihin kehittämishankkeisiin sekä kone- ja laiteinvestointeihin. (Pienlaina-esite 2013.)

Lainamäärä on 5 000 - 35 000 euroa ja sitä voidaan myöntää Finnveran muun rahoituksen lisäksi. Pienlainaa voidaan täydentää myös työministeriön starttirahalla (vain aloittavat yritykset). (Pienlaina-esite 2013.)

Pienlainan korko on kuuden kuukauden euriborkorko lisättynä asiakaskohtaisella marginaalilla, lisäksi peritään toimitusmaksu. (Pienlaina-esite 2013.)

Vuoden 2013 aikana pienlainalle voi saada Euroopan aluekehitysrahaston korkotukea, mikäli yritys ja hanke sijaitsevat EU-alueohjelmien tavoitealueella (Kaakkois- ja Itä-Suomi ovat kyseisiä tavoitealueita) ja tukikelpoisuusehdot täyttyvät. (Pienlaina-esitys 2013.)

Toiminimen haltijat ja henkilöyhtiöiden vastuulliset osakkaat vastaavat lainasta henkilökohtaisesti, osakeyhtiön pääosakkailta vaaditaan omavelkainen yleistakaus. Muut tarvittavat vakuudet neuvotellaan tapauskohtaisesti. (Pienlaina-esitys 2013.)

Tukea voidaan myöntää kaikille muille toimialoille paitsi maatalous- tai metsätalousyrityksille taikka rakentamisliiketoiminnan perustajaurakointiin. (Pienlaina-esitys 2013.)

6.1.2 Investointi- ja käyttöpääomalaina

Investointi- ja käyttöpääomalaina on tarkoitettu sekä uusille että jo toimiville pk-yrityksille erilaisten kotimaisten rakennus-, kone- ja laiteinvestointien, kasvun aiheuttamien käyttöpääomatarpeiden sekä erilaisten omistusjärjestelyjen rahoittamiseen. (Investointi- ja käyttöpääomalaina-esitys 2010.)

6.1.3 Yrittäjälaina

Finnveran myöntämä yrittäjälaina on pääomalainaa (katso luku 5.3.2), sillä siis rahoitetaan sijoituksia osakeyhtiön omaan pääomaan taikka henkilöyhtiön (avoin tai kommandiittiyhtiö) yhtiöpanokseen. Toiminimelle yrittäjälainaa ei myönnetä. (Yrittäjälaina-esitys 2013.)

Yrittäjälaina on yrittäjän henkilökohtainen laina, ja se voidaan myöntää myös useammalle saman yrityksen osakkaalle. Lainalla rahoitettavan yrityksen täytyy olla pieni tai keskisuuri yritys. Lisäksi lainansaajan täytyy

työskennellä rahoitettavassa yrityksessä päätoimisesti ja hänen henkilökohtainen taloutensa täytyy olla kunnossa.(Yrittäjälaina-esite 2013.)

6.1.4 Pientakaus

Pientakaus on Finnveran aloittavalle tai jo toimivalle pienyritykselle myöntämä takaus. Yritys hakee lainaa omasta pankistaan, pankki arvioi yrityksen toimintaedellytykset ja takaisinmaksukyvyt. Jos pankki arvioi laina-
edellytysten täyttyvän, se hakee Finnveralta pientakausta kyseiselle lainalle. Normaalisti yritys ei itse ole missään vaiheessa yhteydessä Finnveraan. (Pientakaus 2012)

Pientakaus perustuu Finnveran ja pankkien väliseen pientakaussopimukseen, jossa ovat mukana kaikki suuret Suomessa toimivat pankit, mukaan lukien paikallisosuuspankit ja -säästöpankit. Pientakuun kohteena voi olla normaali velkakirjaluotto tai luotollinen pankkitili. (Pientakaus 2012)

Pientakauksesta peritään vuosittainen takausprovisio (1,75 prosenttia luoton määrästä) sekä toimitusmaksu (Pientakaus-esite 2011).

Finnveran pientakauksen osuus voi olla enintään 60 prosenttia lainasummasta. Lopulle 40 prosentille yrityksen täytyy itse hankkia pankin edellyttämät takuut. Yhdelle yritykselle voidaan myöntää pientakaus useaan eri lainaan, mutta myönnettyjen pientakausten määrä voi kuitenkin olla yhteensä enintään 85 000 euroa. (Pientakaus 2012)

6.1.5 Finnvera-takaus

Finnvera voi myöntää Finnvera-takauksen pk-yrityksen luotolle, jonka kohteena ovat yrityksen kotimaiset rahoitustarpeet, esimerkiksi tuotekehitys, markkinointi, kone-, laite- tai tuotantotilainvestoinnit, yrityksen toiminnan vaatima rahoitus tai kausirahoitus. (Finnvera-takausesite 2013.)

Takaus voidaan myöntää pankin, rahoitus- tai vakuutusyhtiön erimuotoisille lainatuotteille, esimerkiksi tavanomainen velkakirjaluotto, luotollinen tili tai luottolimiitti taikka osamaksu- tai faktoringrahoitus. (Finnvera-takausesite 2013.)

6.2 TE-toimistot

Työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot) myöntävät yrityksille tukea uusien henkilöiden palkkaamiseen sekä starttirahaa aloittavan yrittäjän toimeentulon turvaamiseksi. TE-toimistot toimivat alueellisten ELY-keskusten alaisuudessa.

6.2.1 Starttiraha

TE-toimiston myöntämä starttiraha on tarkoitettu aloittavan yrittäjän alkuvaiheen toimeentulon turvaamiseksi. Starttirahaa voidaan myöntää työttömälle työnhakijalle tämän aloittaessa yritystoimintaa sekä palkkatyöstä, opiskelusta tai kotityöstä yrittäjäksi siirtyvälle. Tukihakemusta käsitellessään TE-keskus ottaa huomion muun muassa kilpailutilanteen alalla ja uuden yritystoiminnan tarpeen paikkakunnalla. Starttiraha myönnetään yrittäjälle, ei yritykselle. (Starttiraha 2013.)

Tuen saamisen edellytyksenä on

- päätoiminen yrittäjyys
- riittävät valmiudet aiottuun yritystoimintaan. Tämä voidaan osoittaa esimerkiksi aiemmalla yrittäjäkokemuksella tai yrittäjäkurssin suorituksella. Yrittäjäkurssin voi suorittaa myös starttirahakaudella.
- mahdollisuudet jatkuvaan kannattavaan liiketoimintaan. Tämän voi osoittaa liiketoimintasuunnitelmalla.

- tarpeellisuus yrittäjäksi ryhtyvän toimeentulon kannalta. Muut tulot tai omaisuus saattavat estää starttirahaa myöntämisen.
- että yritystoimintaa ei ole aloitettu ennen kuin TE-keskus on päättänyt tuen myöntämisestä. Kaupparekisteriin ilmoittautuminen ei vielä tarkoita yritystoiminnan aloittamista, ennakkoperintärekisteriin ilmoittautuminen tarkoittaa. (Starttiraha 2013.)

Starttirahaa myönnetään enintään 18 kuukauden ajaksi. Se muodostuu perustuesta ja lisäosasta. Lisäosaa TE-toimisto myöntää tapauskohtaisesti harkinnan mukaan. Lisäosa on enintään 60 prosenttia perusosan määrästä.

6.2.2 Palkkatuki

Yritys voi saada TE-keskuksen myöntämää palkkatukea työttömän henkilön työllistämiseksi. Palkkatukea myönnetään työsopimussuhteessa tehtävän työhön tai oppisopimuskoulutukseen. Tuki on harkinnanvaraista ja sen edellytykset selvitetään tapauskohtaisesti, palkkatuetun työn täytyy edistää työttömän työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Tuen peruslähtökohtana on työttömän työllistäminen, ei yrityksen tarpeet. (Palkkatuki 2013.)

Palkkatuen edellytyksissä on runsaasti erityisehtoja, joista saa lisätietoja paikallisesta TE-toimistosta.

6.3 ELY-keskukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset on perustettu TE-keskusten, tiepiirien, lääninhallitusten ja Merenkululaitoksen tilalle. Osa mainittujen organisaatioiden tehtävistä siirtyi aluehallintovirastoihin.

Liikenne- ja ympäristöasioiden lisäksi ELY-keskusten tehtäviin kuuluvat yritysten neuvonta-, rahoitus- ja kehittämisspalvelut, työllisyysperusteiset tuet ja työvoimakoulutus, maatalo- ja kalatalousasiat, maahanmuuttoasiat ja

EU:n rakennerahastohankkeet. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan. (ELY-keskukset 2013)

Käytettävissä olevat yritysrahoitusmuodot ja -linjaukset ovat eri alueilla erilaiset, siksi yrittäjän täytyy aina asioida oman alueensa ELY-keskuksen kanssa.

ELY-keskus myöntää kehittämisavustusta yrityksen hankkeisiin kilpailukyvyn parantamiseksi pitkällä tähtäimellä. Kehittämisavustusta voidaan myöntää aloittavalle tai jo toimivalle yritykselle toiminnan laajentamisen tai kehittämisen aiheuttamien kulujen kattamiseen. Pienelle yritykselle avustusta voidaan myöntää myös uusien työntekijöiden palkkaamiseen. Avustukset maksetaan toteutuneiden kulujen perusteella jälkikäteen. (Yrityksen kehittämisavustus 2013.)

7 RAHOITUSLASKELMAT

Yritystoiminnan lähtökohta on kannattava toiminta. Vain kannattava yritys pystyy rahoittamaan vakavaraisuuden ylläpitämiseksi vaadittavat investoinnit, maksuvalmiuden vaatimat kassareservit sekä maksamaan lainanhoitokulut ja voitto-osuudet omistajille.

Kannattavuus on myyntituottojen ja kustannusten erotus. Myyntituottojen ja kulujen määrään vaikuttavat välillisesti esimerkiksi henkilöstön osaaminen, liiketilan sijainti ja muut ei-taloudelliset tekijät. (Alhola-Lauslahti 2006, 77.)

7.1 Tuloverotus

Yritykset maksavat tuloveroa voitostaan. Osakeyhtiön tuloveroprosentti on 24,5 %. Lisäksi osingot ovat osin veronalaisia, verottoman osan ylittävältä osalta ne luetaan osingonsaajalle joko pääomatuloksi tai ansiotuloksi.

Toiminimi ei ole itsenäinen verovelvollinen. Toiminimen voitto lisätään yrittäjän henkilökohtaiseen verotettavaan tuloon. Osa voitosta on pääomatuloa, jota verotetaan 30 prosentin mukaan (50 000 euroon saakka), ja osa ansiotuloa, jota verotetaan progressiivisen tuloveroprosentin mukaan.

Verotusta ollaan muuttamassa (todennäköisesti 2014 alusta), mutta opin­näytteen kirjoitushetkellä asiasta ei vielä ole edes hallituksen esitystä. Tä­ssä luvussa esitetyt asiat tulevat siis muuttumaan, mutta vielä ei ole täyttä varmuutta miten.

7.2 Arvonlisävero

Käytännössä kaikki yritykset yritysmuodosta riippumatta ovat arvonlisäve­rovelvollisia. Tämä tarkoittaa, että arvonlisäverottomaan myyntihintaan li­sätään arvonlisävero ja yhteissumma on asiakkaalta veloittettava hinta. Sa­malla tavalla alihankkijat ja tavarantoimittajat lisäävät omiin hintoihinsa ar­vonlisäveron.

Arvonlisäverolainsäädännön tarkoituksena on kuitenkin, että vasta loppu­käyttäjä maksaa arvonlisäveron. Siksi yritys voi vähentää ostoihinsa sisäl­tyvän arvonlisäveron myynnin arvonlisäverosta ja erotus tilitetään valtiolle. Myös liiketoimintaan hankittavan käyttöomaisuuden arvonlisävero on vä­hennyskelpoista. Aloittavan yrityksen myynti on alkuvaiheessa tyypillisesti vähäistä, ja ostoihin sisältyvä arvonlisävero saattaa ylittää myynnin arvonli­säveron. Verotiliä käyttävälle yritykselle tämä ei ole ongelma, sillä verotta­ja palauttaa automaattisesti erotuksen verotilille, jolta yritys voi sen nostaa

omaan käyttöön. Siksi näissä laskelmissa ei ole otettu arvonlisäveroa huomioon. Kaikki summat ovat arvonlisäverottomia, jollei muuta ole mainittu.

Arvonlisäverotus on laaja aihe, josta voisi tehdä oman opinnäytteen. Yhteisökaupassa käytetään käännettyä arvonlisäverotusta. Euroopan maista esimerkiksi Norja, Islanti tai Sveitsi eivät kuulu Euroopan unioniin, joten niiden kanssa kauppaa käytäessä noudatetaan ulkomaankaupan säädöksiä.

Uuden yrittäjän kannattaakin jo alkuvaiheessa harkita kirjanpidon teettämistä ammattitaitoisella tilitoimistolla.

7.3 Alkupääoman tarve ja rahan lähteet

Liitteissä 2-4 on laskettu kolmen toimeksiantajan alkupääoman tarve, ja miten se katetaan (rahan lähteet).

Alkupääoman tarve on se rahamäärä, joka yrittäjän täytyy hankkia etukäteen, jotta yritystoimintaa voidaan pyörittää, ennen kuin tulorahoitusta kertyy. Laskelma on laadittu tasekaavan mukaan, mutta laskelma sisältää myös sellaisia eriä, jotka kirjanpidossa kirjataan tuloslaskelmaan. Laskelman tarkoituksena on selvittää, kuinka paljon rahaa kaiken kaikkiaan täytyy olla, jotta yritystoiminta voidaan aloittaa.

Laskelma on laadittu löyhästi tasetta muistuttavaan muotoon, mutta se sisältää eriä, jotka kirjanpidossa kirjataan tuloslaskelmaan pienhankintoina (puhelin) tai jotka ovat kertaluonteisia (esimerkiksi perustamismenot) taikka jotka eivät ylipäänsä kuulu taseeseen (alkuvaiheen kulut, kustannusylitysvara). Ne kuitenkin realisoituvat heti yrityksen perustamisvaiheessa, siksi ne on otettu mukaan alkupääoman tarpeen laskelmaan.

Rahan lähteet -laskelmassa esitetään, miten tarvittava alkurahoitus katetaan. Omarahoitusosuudeksi (oma pääoma) on arvioitu 20 prosenttia koko alkura-

hoituksen määrästä. Esimerkiksi Finnveran vaatimus lainoilleen on juuri tuo 20 prosenttia.

Yksityisessä osakeyhtiössä minimiosakepääoma on 2 500 euroa, yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ei minimivaatimusta ole. Kaikkien toimeksiantajien kohdalla vaadittu omarahoitus (20 prosenttia alkurahoituksesta) ylittää 2 500 euroa, joten sen suhteen ei ongelmia tule.

Tarvittava Finnveran laina on alkurahoituslaskelmassa saatu taulukkolaskentaohjelman Tavoitteen haku -toiminnolla. Lainamäärä lasketaan sentin tarkkuudella (jotta rahoitustarve ja rahan lähteet saadaan yhtä suuriksi), mutta omarahoituksen osuus pyöristetään ylöspäin lähimpään sataan euroon.

Tässä tapauksessa koko vieras pääoma on Finnveran pienlainaa. Pienlainan maksimimäärä on 35 000 euroa, joka riittää alkurahoitustarpeisiin jokaisen toimeksiantajan kohdalla. Jos yrittäjä saa tukea tai avustusta jostakin muualta (esimerkiksi alan mukaiselta säätiöltä), se vähentää vieraan pääoman tarvetta.

Finnveran lainan korko on kuuden kuukauden euribor lisättynä 1,75 prosenttiyksikön marginaalilla. Laskelmassa euriborkoron arvona on käytetty 0,75 prosenttia. Tässä on noin 0,4 prosenttiyksikköä riskilisää, 5.5.2013 kuuden kuukauden euribor oli 0,31 prosenttia. Korkoprosentti on taulukossa vakiona. Sitä muuttamalla voi helposti arvioida koron nousun vaikutusta rahoitukseen.

7.4 Kassavirtalaskelma

Kassavirtalaskelma kuvaa rahan fyysistä liikettä (eli pankkitilin tapahtumia) vuoden aikana. Kassavirtalaskelma on laadittu kolmelle vuodelle. Ensimmäisen vuoden alkusaldoksi on merkitty nolla, vaikka käytännössä pankki-

tilillä on jonkin verran rahaa vielä alkuinvestointien jälkeen. Nollasta lähtemällä voidaan seurata, kuinka paljon vuoden toiminta aiheuttaa kassavirtaa. Seuraavan vuoden alkusaldo on aina edellisen vuoden loppusaldo.

Starttiraha ei suoraan näy laskelmissa, koska se myönnetään yrittäjälle, ei yritykselle. Kassavirtalaskelmassa starttirahan vaikutus näkyy siinä, että se pienentää osingon tarvetta. Starttiraha lisäosineen on vuonna 2013 noin 1 116 euroa kuukaudessa. Ensimmäisenä vuonna osingon tarve on $2\,000\text{ €} - 1\,116\text{ €} = 884\text{ €/kk}$.

7.5 Vuosibudjetti

Vuosibudjetti on laadittu tuloslaskelman muotoon. Budjetti poikkeaa kassavirtalaskelmasta siten, että kassavirtalaskelmassa on tapahtumia, jotka eivät näy budjetissa (esimerkiksi osingot/yksityisotot ja lainanlyhennykset). Toisaalta budjettiin on merkitty tilinpäätöskirjauksia, jotka eivät aiheuta rahaliikennettä (poistot).

Alholan ja Lauslahden (2006, 272) mukaan budjetti koostuu eri komponenteista:

- ympäristön kuvauksesta ja analyyseistä sekä oletuksista,
- tavoitteista,
- toimintasuunnitelmasta sekä
- taloudellisesta tulos-osasta eli budjettiluvuista.

Tässä opinnäytteessä tarkastellaan vain viimeistä komponenttia eli budjettilukuja. Muut osiot sisältyvät liiketoimintasuunnitelmaan (ks. luku 8.2). Yrityksen elinkelpoisuuden varmistamiseksi koko liiketoimintasuunnitelma täytyy päivittää vuosittain (esimerkiksi juuri budjetoinnin yhteydessä).

Laskelmissa on laadittu vuosibudjetti kolmelle vuodelle. Muuttuvat kulut saadaan suoraan myynti- ja valmistuskustannusbudjetista. Kiinteitä kuluja on korotettu vuosittain vuosikorotusvakion verran. Taulukossa vuosikorotusvakioksi on määritetty viisi prosenttia. Tämä perustuu toisaalta inflaation vaikutukseen, toisaalta tuotantovolyymin kasvaessa myös kiinteät kulut kasvavat hieman. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti myyntihinnat pidetään ennallaan. Myös Finnveran lainakorko ja -aika, auton kilometrikulu ja tuloveroprosentti on ilmoitettu vakioina. Vakioita muuttamalla voidaan tarkastella muutosten vaikutusta eri tunnuslukuihin.

Vuosittaisina atk-kuluina on arvioitu ohjelmistojen päivitys (10 prosenttia hankintahinnoista), internetyhteys (30 €/kk), web-hotelli (5 €/kk) sekä viestintävirastolle maksettava verkko-osoitteen rekisteröinti (50 €/5 v).

7.6 Myynti- ja valmistuskustannusbudjetti

Myynti- ja valmistuskustannusbudjetti on toteutettu yhtenä taulukkona kolmelle vuodelle. Valmistus- ja kiinteitä kustannuksia korotetaan vuosittain edellä mainitun vuosikorotusvakion verran. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti myyntihinnat pidetään ennallaan.

Myyntimäärät ja -hinnat syötetään käsin kullekin vuodelle. Valmistuskustannukset syötetään ensimmäiselle vuodelle, seuraaville vuosille tehdään automaattisesti haluttu vuosikorotus.

Taulukon alariveille lasketaan kokonaisvalmistuskustannukset ja myyntituotot, joihin viitataan kassavirtalaskelmassa ja vuosibudjetissa. Myyntimääriä tai -hintoja muuttamalla nähdään suoraan muutoksen vaikutus yrityksen tulokseen. Muutokset vaikuttavat kassavirtalaskelman kautta myös alkurahoituslaskelmaan, joten tarvittava vieraan pääoman määrä täytyy laskea uudestaan myyntimääriä tai -hintoja muutettaessa.

7.7 Tunnusluvut

Luvussa 4.2 selvitettiin mihin menestyvän yrityksen talous perustuu: kannattavuuteen, maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen. Näitä komponentteja mitataan tunnuslukujen avulla.

Tunnuslukujen laskennassa käytettävät tiedot kerätään suurelta osin kirjanpidosta. Aloittavalla yrityksellä ei kuitenkaan ole toimintahistoriaa, josta nämä tiedot voitaisiin kerätä. Aloittavan yrityksen tunnusluvut täytyykin laskea suunnitelmien ja arviolaskelmien perusteella. Tunnuslukuanalyysiä käytetään pääasiassa tulevan toiminnan suunnittelussa. Toimivalla yrityksellä tunnusluvut lasketaan toteutuneen toiminnan pohjalta ja näiden tunnuslukujen avulla arvioidaan tulevaa toimintaa. Aloittavan yrityksen kohdalla myös tunnuslukujen laskennan pohjana käytetään arvioita, joten aloittavan yrityksen tunnuslukuanalyysiin täytyy suhtautua erityisellä varovaisuudella.

7.7.1 Kannattavuus

Kannattavuudella tarkoitetaan sitä, kuinka paljon yrityksellä on asiakastuloja suhteessa yrityksen kuluihin. Kannattavuuden tunnusluvut lasketaan tuloslaskelman välituloksina, ja suhteelliset tunnusluvut saadaan vertaamalla välituloksia liikevaihtoon.

Liitteenä oleviin vuosibudjettitaulukoihin on laskettu kannattavuuden tunnusluvut (sekä absoluuttiset että suhteelliset).

Myyntikate on liikevaihdon ja muuttuvien kustannusten erotus. Myyntikateprosentti on:

$$\text{Myyntikate-\%} = \frac{\text{myyntikate}}{\text{liikevaihto}} \times 100 \%$$

Myyntikate kuvaa sitä, kuinka paljon myyntituloista jää valmistus- ja muiden muuttuvien kustannusten jälkeen kiinteiden kustannusten kattamiseen, investointeihin ja voitonjakoon. Myyntikateprosentti suhteuttaa euromääräisen myyntikatteen liikevaihtoon, joten sen avulla voidaan verrata erikoisia yrityksiä keskenään.

Pienen myyntimäärän vuoksi designtuotteita myyvän yrityksen myyntikateprosentti täytyy olla suurempi kuin bulkkituotteita tuottavan, suureen myyntimäärään pyrkivän yrityksen.

Käyttökate saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään muuttuvien kustannusten lisäksi kiinteät kulut, mutta ei poistoja eikä rahoituseriä. Käyttökateprosentti saadaan myyntikateprosentin tapaan:

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{\text{käyttökate}}{\text{liikevaihto}} \times 100 \%$$

Käyttökateprosentin vertailukelpoisuutta toimialan sisälläkin heikentää se, että osa yrityksistä omistaa tuotantovälineensä, osa on vuokrannut ne. Edellisessä tapauksessa tuotantovälineiden kulut näkyvät poistoina ja rahoituskuluina, eivätkä siis vaikuta käyttökatteeseen. Jälkimmäisessä tapauksessa tuotantovälineiden kulut sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin ja siis vaikuttavat käyttökatteeseen. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 56.)

Vastaavasti **liiketulos** saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään muuttuvien ja kiinteiden kulujen lisäksi poistot ja arvonalentumiset. Liiketulos kuvaa varsinaisen liiketoiminnan kannattavuutta kokonaisvaltaisesti. Liiketulos-% suhteuttaa liiketuloksen liikevaihtoon:

$$\text{Liiketulos-\%} = \frac{\text{liiketulos}}{\text{liikevaihto}} \times 100 \%$$

Kriittisen pisteen myynti (KRP) ilmoittaa sen myyntimäärän, jolla käyttökate on nolla. Kriittisen pisteen myynnillä yritys pystyy ylläpitämään perusliiketoimintaa, mutta sillä ei vielä lyhennetä lainoja, makseta omistajille tuottoa, investoida tai muuten ylläpidetä elinkelpoisuutta pitkällä tähtäimellä. Kriittisen pisteen myynti voidaan laskea myyntikateprosentin avulla:

$$\text{KRP (euroa)} = \frac{\text{kiinteät kustannukset}}{\text{myyntikate-\%}} \times 100$$

Varmuusmarginaali ilmoittaa, kuinka paljon toteutunut myynti ylittää (tai alittaa) kriittisen pisteen myynnin.

$$\text{Varmuusmarginaali} = \text{toteutunut myynti} - \text{KRP}$$

Varmuusmarginaali kertoo yrityksen pelivaran. Jos varmuusmarginaali on positiivinen, sen verran myynti voi laskea, ennen kuin käyttökate menee miinukselle. Negatiivinen varmuusmarginaali taas ilmaisee, kuinka paljon lisämyyntiä tarvitaan, jotta käyttökate saataisiin nolnaan.

7.7.2 Maksuvalmius

Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä hoitaa juoksevat maksut ajallaan ja mahdollisimman edullisella tavalla. Hyvästä maksuvalmiudesta kertovat esimerkiksi kassa-alennusten hyödyntäminen ja käyttämätön pankkitilin limiitti. Erääntyneet maksut, yliaikakorot ja lyhytaikaisen lisärahoituksen käyttö taas kielivät huonosta maksuvalmiustilanteesta. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 66.)

Maksuvalmiuden tunnuslukujen laskennassa merkittävässä asemassa ovat lyhytaikainen velka, myyntisaamiset, ostovelat ja maksualennukset. Alkuvaiheen rahoituslaskelmissa näitä seikkoja ei ole otettu huomioon, maksukäytännöt ja -ajat selviävät vasta ajan myötä sopimusneuvotteluissa. Maksuvalmiudesta huolehditaan varaamalla alkuvaiheen rahoituslaskelmassa ra-

haa aloitusvaiheen laskuihin ja tarvittaessa myös kuluihin ennen toiminnan alkua. Siksi tässä opinnäytteessä ei ole laskettu maksuvalmiuden tunnuslukuja. Myöhempinä vuosina maksuvalmiuslaskelmiin kannattaa kuitenkin kiinnittää huomiota.

7.7.3 Vakavaraisuus

Vakavaraisella yrityksellä on sellainen rahoitusrakenne, että vieraan pääoman rooli ei ole hallitseva. Vakavaraisuutta mitataan toisaalta oman pääoman suhteella koko pääomaan (omavaraisuus), toisaalta vieraan pääoman suhteella koko pääomaan (velkaantuneisuus) (Alhola-Lauslahti 2006, 152-153.)

Alkurahoituksen tarpeen laskelma sisältää eriä, jotka kirjanpidossa kuuluvat tuloslaskelmaan (katso luku 7.3). Siksi vakavaraisuuden tunnuslukujen laskeminen näiden tietojen perusteella ei ole järkevää. Myöhempinä vuosina vakavaraisuudenkin tunnuslukuihin kannattaa kiinnittää huomiota.

7.7.4 Analyysit

Liitteissä 2-4 on kolmen toimeksiantajan rahoituslaskelmat. Vuosibudjetin yhteyteen on laskettu eri välisummat suhteessa liikevaihtoon. Nämä ovat luvussa 7.7.1 esiteltyjä kannattavuuden tunnuslukuja. Vuosibudjetissa ei ole huomioitu aiempien vuosien mahdollisia tappioita, jotka voidaan vähentää seuraavien vuosien verotettavasta tulosta. Mahdollinen voitto ei vaikuta seuraavien vuosien kannattavuuteen suoraan, vaan se parantaa rahoituksen rakennetta.

Toimeksiantaja A

Toimeksiantaja A:lta saatujen myyntihintojen, -määrien ja valmistuskustannusten perusteella näyttää, että ensimmäinen vuosi menee reippaasti tap-

piolle (runsaat 12 600 euroa). Toinen vuosi on hieman voitollinen ja vasta kolmas vuosi tuottaa sen verran, että yritys alkaa elättää yrittäjää.

Ensimmäisen vuoden myyntikate on vielä runsaat 50 prosenttia liikevaihdosta, mutta kiinteät kulut vetävät käyttökateen saman verran miinukselle.

Ensimmäisen vuoden myynti jää lähes 18 400 euroa alle kriittisen pisteen myynnin. Tämän verran pitäisi saada lisämyyntiä, jotta edes perusliiketoiminnan saisi pyörimään. Kriittisen pisteen myynnilläkään ei vielä lyhennetä lainoja, makseta omistajille osinkoja tai kehitetä liiketoimintaa.

Kassavirtalaskelmasta näkyy, että ensimmäisen vuoden yrityksestä ulos maksettu rahamäärä ylittää yritykseen sisään tulevan rahamäärän runsaalla 24 000 eurolla. Toisin sanoen kassavirta on yli 24 000 euroa negatiivinen. Tämä johtuu elämiseen käytettävistä osingoista ja lainan lyhennyksestä. Näitä ei ole huomioitu alkupääoman laskelmassa. Lähtökohtana on kannattava yritystoiminta, joka elättää yrittäjän ja mahdollistaa lainojen lyhennykset tulorahoituksella..

Ratkaisuna voisi etsiä lisätuotteita, joilla saisi kasvatettua myyntiä ja sitä kautta myynti- ja käyttökate. Yhdellä tuotteella ei yritys vielä elä. Tuotevalikoiman lisääminen ei merkittävästi lisää kiinteitä kustannuksia, joten myyntikateen paraneminen valuu suoraan liiketulokseen ja sitä kautta tilikauden tulokseen.

Toimeksiantaja B

Toimeksiantaja B tekee ensimmäisenä vuonna suunnilleen nollatuloksen (185 euroa voittoa). Myyntikate on lähes kolmanneksen liikevaihdosta, mutta käyttökateprosentti painuu alle viiden.

Ensimmäisen vuoden myynti on 10 500 euroa yli kriittisen pisteen. Tästä huolimatta kassavirta on 14 000 euroa negatiivinen. Liiketoiminta ei siis

vielä elätä yrittäjää. Laskelmien mukaan vasta kolmantena vuonna kassavirta kääntyy positiiviseksi. Kumulatiivinen kassavirta on vielä kolmantenakin vuonna negatiivinen.

Tässäkin tapauksessa kannattaa miettiä, saisiko yhden tuotteen rinnalle kehitettyä muita tuotteita tai sarjan yhteensopivia tuotteita, jotka yhdistäisi paketiksi, taikka lisätä myyntityötä.

Toimeksiantaja C

Toimeksiantaja C tekee jo ensimmäisenä vuonna siinä määrin voittoa, että kassavirta on reilusti positiivinen. Lainojen lyhennysten ja elinkustannusten jälkeenkin pankkitilillä on melkein 12 000 euroa.

Varmuusmarginaali on 48 000 euroa eli tämän verran liikevaihdosta jää rahaa osinkoihin, lainojen lyhennyksiin ja liiketoiminnan kehittämiseen.

Toinen ja kolmas vuosi tuottavat niin paljon voittoa, että sen perusteella voi jo miettiä lisäinvestointeja. Ehkä laajentaa uusille markkinoille tai laajentaa tuotantoa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Laskelmien perusteella ensimmäisenä vuonna vain kaksi kuudesta tekee voittoa ja vain yhden kassavirta on jo ensimmäisenä vuonna positiivinen. Toisena ja kolmantena vuonna kaikki tekevät jo (enemmän tai vähemmän) voittoa. Toisena vuonna myös kassavirta on lähes kaikilla positiivinen, mutta ensimmäisen vuoden negatiivinen kassavirta vetää kumulatiivisen kassavirran vielä miinuksen puolelle. Vielä kolmantenakin vuonna kahden toimeksiantajan kumulatiivinen kassavirta on negatiivinen.

Lukuihin täytyy kuitenkin suhtautua varauksella, menekin arviointi on vaikeaa ja hinta on vaikea arvioida etukäteen. Hintaa pohdittaessa täytyy

muistaa, että jälleenmyyjä ottaa välistä oman katteensa ja tämän kaiken päälle tulee vielä kohdemaan arvonlisävero. Jo valmistajan täytyy arvioida lopullisen kuluttajahinnan realistisuus.

Toinen huomionarvoinen seikka on, että laskelmat on laadittu vain yhdellä perustuotteella, vaikka joillakin on siitä useita variaatioita. Mikään yritys ei elä vain yhdellä tuotteella. Tuotevalikoiman lisääminen ei merkittävästi kasvata kiinteitä kustannuksia, joten liikevaihdon kasvu näkyy suoraan liikevoitossa. Jälleenmyyjäkin on kiinnostuneempi, jos yhdellä asiakassuhteella saa myyntiin useita tuotteita. Tuotteita täytyy koko ajan olla suunnittelun eri vaiheissa, jotta saadaan uusia tuotteita markkinoille vanhojen myynnin hiipuesssa.

Lisäksi kannattaa miettiä muita tulonhankkimiskeinoja, esimerkiksi opettaminen tai konsultointi. Saisiko muiden yritysten tai henkilöiden kanssa aikaan projekteja tai muita yhteistyömuotoja, joista saisi lisätuloja. Yhteistyökuvioita miettiessä kannattaa olla ennakkoluuloton ja pitää mieli avoimena. Joskus aivan toisen alan yrityksen kanssa saattaa löytyä jokin yhteistyötapa, joka ei aiemmin ole tullut kenellekään mieleen.

Laskelmat osoittavat, että useimmilla toimeksiantajilla on vaikeuksia kahden ensimmäisen vuoden aikana. Lisärahoitusta etsittäessä kannattaa miettiä, olisiko lähipiirissä sellaisia henkilöitä, jotka uskovat liikeideaan ja joilla olisi mahdollisuus lainata tai lahjoittaa rahaa yrittäjälle.

Yksityishenkilöt voivat lainata rahaa toisilleen korolla tai ilman korkoa. Olennaista yksityishenkilöiden välisissä lainoissa on, että niille määritetään uskottava takaisinmaksusuunnitelma ja laina-aika sekä että maksusuunnitelmaa noudatetaan. Lainasta kannattaa aina laatia kirjallinen velkakirja. (Pettäinen 2013, 51-52.)

Jos yksityishenkilöiden välistä lainaa lyhennetään pääasiassa maksueriä anteeksi antamalla tai laina-aika on kohtuuttoman pitkä (ja siten vuosittainen

lyhennys on kovin pieni), voi verottaja pitää lainaa lahjana ja määrätä sille lahjaveron. (Petäinen 2013, 51-52.)

Lahjana yksityishenkilö voi antaa toiselle yksityishenkilölle alle 4 000 euroa kolmen vuoden aikana ilman veroseuraamuksia. Lainaa ja lahjaa voi myöntää samanaikaisestikin, mutta ne täytyy pitää toisistaan erillään. Jos lainaa lyhennetään vain verottomin lahjoin, voi verottaja pitää lainaakin lahjana ja määrätä sille lahjaveron. (Petäinen 2013, 51-52.)

Osakeyhtiön tapauksessa yrittäjän lähipiiriin kuuluva henkilö voi antaa osakeyhtiölle pääomalainaa (katso luku 5.3.2).

Tässä opinnäytteessä on tarkasteltu mahdollisina yhtiömuotoina yksityistä elinkeinonharjoittajaa (toiminimi) tai osakeyhtiötä. Kaikki toimeksiantajat aikovat jo alusta lähtien panostaa voimakkaasti myyntiin Suomen ulkopuolelle, joko muihin Euroopan unionin (yhteisökauppa) tai EU:n ulkopuolisiin maihin (vientikauppa). Ulkomaalaisille asiakkaille voi olla hankalaa selittää, mitä yksityinen elinkeinonharjoittaja tai toiminimi tarkoittaa. Sen sijaan kaikissa maissa osakeyhtiö on yleinen ammattimaiseen liiketoimintaan yhdistetty yhtiömuoto (vaikka sillä eri maissa onkin erilaisia ominaisuuksia). Siksi kannattaa harkita liiketoiminnan harjoittamista osakeyhtiön muodossa jo alusta alkaen. Kirjanpito kannattaa niin ikään antaa heti ammattitaitoisen tilitoimiston hoidettavaksi. Kirjanpito on monitahoinen alue, jonka opettelu vie aikansa. Sekin aika yrittäjän kannattaa käyttää liiketoiminnan kehittämiseen ja uusien tuotteiden suunnitteluun. Todennäköisesti tilitoimiston käyttö tulee kokonaistaloudellisesti edullisemmaksi.

8.1 Verotus

Hallitus aikoo esittää verotuksen muuttamista siten, että yritys- ja yhteisöveroa alennettaisiin nykyisestä 24,5 prosentista 20 prosenttiin. Samoin osinkojen verotusta ollaan muuttamassa. Verotuksen uudistamisesta ei kui-

tenkaan ole vielä edes hallituksen virallista esitystä, joten ei ole varmaa, missä muodossa verouudistus lopulta toteutuu. Rahoituslaskelmissa on käytetty nykyistä 24,5 prosentin yritysveroa. Prosentti on esitetty laskelmissa vakiona, jota on helppo muuttaa.

Veroprosenttina on käytetty osakeyhtiön lukua. Toiminimen veroon vaikuttaa myös yrittäjän muut tulot sekä toiminimen varallisuus, joten toiminimelle yksiselitteistä veroprosenttia ei ole mahdollista määrittää etukäteen.

8.2 Liiketoimintasuunnitelma

Rahoittaja – on kyseessä sitten pankki, vakuutusyhtiö tai julkinen rahoitusyhtiö – edellyttää, että rahoitettavan yrityksen liiketoiminta on kannattavaa (tai rahoituksen turvin saadaan kannattavaksi). Näin rahoittaja voi varmistua siitä, että se saa rahansa takaisin korkoineen. Aloittavalla yrityksellä ei ole takanaan toimintahistoriaa, jolla se voisi osoittaa elinkelpoisuutensa. Aloittavan yrityksen tapauksessa rahoittaja tekeekin rahoituspäätöksensä yrittäjän kanssa käymänsä henkilökohtaisen keskustelun ja ennen kaikkea liiketoimintasuunnitelman perusteella.

Liiketoimintasuunnitelma on laaja kokonaisuus, jossa täytyy tarkastella yrityksen toimintaa kaikista kuviteltavissa olevista näkökulmista. Liiketoimintasuunnitelman laatiminen on työläs prosessi, mutta huolellisesti laadittu ja ylläpidetty liiketoimintasuunnitelma varmistaa, että yrityksen tuotteet ovat ajanmukaisia ja asiakkaiden toiveiden mukaisia. Hyvä liiketoimintasuunnitelma auttaa yritystä menestymään myös taloudellisesti vaikeina aikoina.

Liiketoimintasuunnitelmaa täytyy ylläpitää ja päivittää jatkuvasti. Tämä tarkoittaa myös liiketoimintasuunnitelman kriittistä tarkastelua. Yrittäjällä täytyy olla uskallusta muuttaa toimintatapojaan ja -linjojaan, tarvittaessa voimakkaastikin. Hyvin laadittu liiketoimintasuunnitelma antaa hyvän pohjan yrityksen toiminnan suunnittelulle pitkällä aikavälillä.

Tässä opinnäytteessä esitetty rahoitussuunnitelma on osa liiketoimintasuunnitelmaa. Liiketoimintasuunnitelmaan tulisi kirjata ainakin seuraavat seikat:

- rahoitussuunnitelma
- yrityksen SWOT-analyysi (vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat)
- asiakasanalyysi
 - ketkä ovat potentiaalisia asiakkaita
 - onko asiakkaita tarpeeksi kannattavaan liiketoimintaan
 - voiko tuotetta muokkaamalla saada uusia asiakasryhmiä
- kilpailija-analyysi (ketkä ovat pahimpia kilpailijoita ja mitkä ovat heidän vahvuutensa ja heikkoutensa)
- liiketoimintaympäristöanalyysi
 - onko ympäristössä (oman tai muiden alojen) tuotteita/yrityksiä, jotka uhkaavat oman tuotteen myyntiä
 - onko ympäristössä (oman tai muiden alojen) tuotteita/yrityksiä, jotka vahvistavat oman tuotteen myyntiä (onko mahdollisuutta yhteistyöhön)
 - miten herkkä oma tuote on taloudellisille vaihteluille (siirtyvätkö asiakkaat huonoina aikoina halvempiin tuotteisiin)
 - miten teknologinen kehitys vaikuttaa yrityksen toimintaan

- tavarantoimittaja-analyysi
 - onko yritys riippuvainen yhdestä tai muutamasta toimittajasta (mitä jos toimittaja lopettaa toimintansa tai nostaa merkittävästi hintoja)
 - voiko toimittaja osallistua tuotteen kehittämiseen
- sidosryhmäanalyysi
 - mitä muita sidosryhmiä yrityksellä on ja miten ne täytyy ottaa huomioon
- yhteiskunta-analyysi
 - miten yhteiskunnan ja maailman talous kehittyy (katso myös liiketoimintaympäristöanalyysi)
 - kulutustottumusten muutokset
 - eri markkina-alueiden kulttuurin vaikutus (jos käydään kauppaa ulkomaille)
- markkinointisuunnitelma
 - kenelle markkinoidaan
 - mitä kanavia markkinoinnissa käytetään

Lisäksi liiketoimintasuunnitelmaan täytyy kirjata yrityksen visio (näkemys pitkän aikavälin tulevaisuudesta), missio (miten visio saavutetaan) sekä lyhyemmän aikavälin tavoitteita ja strategioita.

8.3 Lopuksi

Tämän opinnäytteen tärkein anti on liitteenä olevat laskelmat. Toimeksiantajille ne on annettu taulukkolaskentatauluina, jolloin niiden muokkaaminen omiin tarpeisiin on helppoa.

Opinnäytteen kirjoitushetkellä toimeksiantajien yrityssuunnitelmat ovat vielä alkuvaiheessa, joten liiketoimintasuunnitelman edetessä ja tarkentuessa myös rahoituslaskelmia täytyy muokata ja tarkentaa. Laskentapohjia voi käyttää myös myöhemminä vuosina vuosibudjetointiin.

Toinen merkittävä tulos on havainto, että yrittäminen ei ole helppoa. Liiketoiminnan saaminen kannattavaksi vaatii työtä ja kärsivällisyyttä. Etenkin designtuotteille – joiden myyntimäärät ovat pieniä – hinta nousee väistämättä melko korkeaksi, eikä asiakkaiden löytäminen ole helppoa. Siksi yritystoiminnan ja liikeidean huolellinen suunnittelu ja hiominen on tärkeää. Siinä tämän opinnäytteen pohdinta ja laskelmat ovat hyödyllisiä.

LÄHTEET

- Alhola K. & Lauslahti S. 2006. Laskentatoimi ja kannattavuuden hallinta. 1.-5. painos. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- ELY-keskukset. 2013. ELY-keskusten nettisivut.
Saatavissa: <http://www.ely-keskus.fi/fi/elykeskukset> [viitattu 19.1.2013].
- Finnvera. 2013. Finnveran kotisivut. Saatavissa: <http://finnvera.fi> [viitattu 13.1.2013].
- Finnvera-takaus -esite. 2013. Kuopio: Finnvera.
Saatavissa: <http://finnvera.fi/Media/Files/Esitteet/Finnvera-takaus-esite-PDF> [viitattu 15.1.2013].
- Finnvera – usein kysyttyä. 2013.
Saatavissa: <http://www.finnvera.fi/Liiketoiminnan-aloittaminen/Usein-kysyttya> [viitattu 25.1.2013].
- Holopainen T. (toim.). 2011. Yrityksen perustamisopas: käytännön perustamistoimet. 20. uudistettu painos. Jyväskylä: Asiatieto Oy.
- Ikäheimo S., Laitinen E., Laitinen T. & Puttonen V. 2011. Laskentatoimi ja rahoitus. Vaasa: Vaasan Yritysinformaatio Oy.
- Kinkki S. & Isokangas J. 2003. Yrityksen perustoiminnot. Helsinki: WSOY.
- Knüpfer S. & Puttonen V. 2012. Moderni rahoitus. 6. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Lainema M. 2011. Enkeleitä, onko heitä? Tallinna: Denali Oy.
- Leppiniemi J. 2009. Rahoitus. 5. uudistettu painos
Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Leppiniemi J. & Leppiniemi R. 2012. Tilinpäätöksen tulkinta.

Helsinki: Sanoma Pro Oy. Saatavissa: <http://onlinepalvelu.sanomapro.fi>

[viitattu 20.12.2012].

Leppiniemi J. & Puttonen V. 2002. Yrityksen rahoitus. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Martikainen T. & Martikainen M. 2006. Rahoituksen perusteet. 6., uudistettu painos.

Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Palkkatuki. 2013. Työ- ja elinkeinoministeriöön nettisivut.

Saatavissa: <http://www.mol.fi> > Työnantajan palvelut > Palkkatuki ja muut tuet

[viitattu 17.1.2013].

Petäinen M. 2013. Lainarahaa läheiselle. Taloustaito-lehti nro 3/2013.

Pienlaina-esite. 2013. Kuopio: Finnvera.

Saatavissa: <http://finnvera.fi/Media/Files/Esitteet/Pienlaina-esite-pdf>

[viitattu 21.1.2013].

Pientakaas. 2013. Kuopio: Finnvera.

Saatavissa: <http://www.finnvera.fi/Tuotteet/Takaukset/Pientakaas> [viitattu 13.1.2013].

Pientakaas-esite. 2011. Kuopio: Finnvera

Saatavissa: <http://www.finnvera.fi/Media/Files/Esitteet/Pientakaas-esite-PDF>

[viitattu 13.1.2013].

Starttiraha – aloittavan yrittäjän tuki. 2013. Työ- ja elinkeinoministeriön nettisivut.

Saatavissa: <http://www.mol.fi> > Yrittäjyyspalvelu > Starttiraha - aloittavan yrittäjän

tuki [viitattu 17.1.2013].

Verkkotunnus – tietoa verkkotunnuksista. 2013. Viestintäviraston nettisivut. Saata-

vissa: <https://domain.fi/info/index/tietoa.html> [viitattu 24.3.2013].

Yrittäjälaina-esite. 2013. Kuopio: Finnvera.

Saatavissa: <http://www.finnvera.fi/Media/Files/Esitteet/Yrittajaelaina-esite-PDF>

[viitattu 12.1.2013].

Yrityksen kehittämisavustus. 2013. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen nettisivut.

Saatavissa: <http://www.te-keskus.fi/Public/?nodeid=11552> [viitattu 19.1.2013].

Yritystutkimusneuvottelukunta. 2009. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 8.

korjattu laitos. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

RAHOITUSLÄHTEET

Laina	Laina-aika (v.) (Lyhennysvapaita vuosia)	Lainamäärä (€)	Korko	Muut kulut	Vakuudet	Omarahoitusosuus	opo/vpo	Muuta
Finnvera: pienlaina	5	5 000 - 35 000	EB6 + 1,5 %	toimitusmaksu	henkilökohtainen vastuu		vpo	
Finnvera: yrittäjälaina	10 (3)	5 000 - 100 000	EB6 + 1,5 %	toimitusmaksu	henkilökohtainen vastuu	20 %	opo	ei toiminimelle eikä osuuskunnalle
Finnvera: investointi- ja käyttöpääomalaina	3-15		- kiinteä tai viitekorkoon (EB6) sidottu	toimitusmaksu	tapauskohtainen		vpo	
Takaus	Takausten osuus luotosta	Kulut				Vastavakuudet		
Finnvera-takaus	yleensä 50 %	- vuotuinen takausprovisio - toimitusmaksu				neuvotellaan tapauskohtaisesti		
Finnvera: pientakaus	60 % (85 000 €)	- provisio 1,75 % p.a. - toimitusmaksu						
Finnvera: kansainvälistymistakaus	neuvotellaan tapauskohtaisesti	- vuotuinen provisio (tapauskohtainen) - toimitusmaksu				neuvotellaan tapauskohtaisesti		
Tuki	Tukiaika enintään	Tuen määrä						
TE-toimisto: starttiraha	18 kk	- perusosa 32,46 €/arkipvä - lisäosa max. 60 % perusosasta						
TE-toimisto: palkkatuki	10 kk (vaikeasti työllistyvän tapauksessa 24 kk)	- perusosa 670 €/kk - lisäosa max. 60 % perusosasta (vaikeasti työllistyvien tapauksessa 90 %)						

Toimeksiantaja A**Alkupääoman tarve**

Aineettomat hyödykkeet		
perustamismenot	300,00	
atk-ohjelmat	3 269,00	(suunnitteluohjelma ja MS Office 2013)
muut	0,00	
Koneet ja kalusto		
atk-laitteet	1 500,00	(tietokone, näyttö ja tulostin)
tuotantovälineet		
kalusteet	0,00	
auto	8 065,00	(käytetty p-auto: 10 000 € - alv)
puhelin/faksi/internet	500,00	
Liikeirtaimisto		
toimistotarvikkeet		
muut laitteet		
Käyttöpääoma		
kulut ennen toiminnan alkua		
alkuvaiheen kulut (3 kk)	7 139,23	(kassavirtalaskelmasta)
tarvitavat kassavarat		
alkuvarasto	875,00	(10 % vuoden myyntimäärästä tuotantohinnoin)
kustannusylitysvara (10 %)	801,42	
Alkupääoman tarve yhteensä	22 449,65	

Rahan lähteet

Oma pääoma		
osakepääoma /vast.	4 500,00	
omat rahasisiöt		
omat tuotantovälineet ja tarvikkeet		
muu oma pääoma		
Oma pääoma yhteensä	4 500,00	
Vieras pääoma		
osakaslaina		
pankkilaina		
Finnveran pienlaina	17 949,65	
avustukset		
lainat tavarantoimittajilta		
Vieras pääoma yhteensä	17 949,65	
Muu rahoitus		
Rahan lähteet yhteensä	22 449,65	
Erotus	0,00	

Toimeksiantaja A

Myynti- ja valmistuskustannusbudjetti													
Vuosi		2014				2015				2016			
Tuote		Yksikkö- valmistuskust.	Myynti- hinta	Myynti kpl	€	Yksikkö- valmistuskust.	Myynti- hinta	Myynti kpl	€	Yksikkö- valmistuskust.	Myynti- hinta	Myynti kpl	€
Tuote A			150,00	125	18 750,00		150,00	450	67 500,00		150,00	1 000	150 000,00
	Hankintakustannus	60,00				63,00				66,15			
	Rahti	10,00				10,50				11,03			
	Muut kulut	0,00	70,00			0,00	73,50			0,00	77,18		
Tuote 2					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut	0,00				0,00	0,00			0,00	0,00		
Tuote 3					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut	0,00				0,00	0,00			0,00	0,00		
Tuote 4					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut	0,00				0,00	0,00			0,00	0,00		
Tuote 5					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut	0,00				0,00	0,00			0,00	0,00		
Tuote 6					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut	0,00				0,00	0,00			0,00	0,00		
Myynti yhteensä (€)					18 750,00				67 500,00				150 000,00
Valmistuskustannukset yhteensä (€)		8 750,00				33 075,00				77 175,00			

Toimeksiantaja A

Ennakoitu kassavirtalaskelma (€)	2014	2015	2016
Alkusaldo	0,00	-24 446,08	-10 432,88
Liikevaihto	18 750,00	67 500,00	150 000,00
- Muuttuvat kulut	-8 750,00	-33 075,00	-77 175,00
- Kiinteät kulut			
- Kiinteät palkat			
- Kiinteiden palkkojen sivukulut			
- Toimistotilan vuokra			
- Varastotilan vuokra	30 m ² x 5,00 €/m ² /kk =	-1 800,00	-1 890,00
- markkinointi		-1 500,00	-1 575,00
- autokulut	10 000 km/v. x 0,40 €/km =	-4 000,00	-4 200,00
- matkakulut	4 matkaa/v x 900,00 €/matka =	-3 600,00	-3 780,00
- päivärahat			0,00
- sähkö, vesi, lämpö		-400,00	-420,00
- puhtaanapito, siivous			0,00
- toimistotarvikkeet		-500,00	-525,00
- kirjanpito ja kuukausi-ilmoitukset	125 €/kk x 12 kk =	-1 500,00	-1 575,00
- tilinpäätös ja veroilmoitus		-200,00	-210,00
- tilintarkastus		-200,00	-210,00
- yrityksen vakuutukset			0,00
- kirjat, lehdet			0,00
- postikulut		-200,00	-210,00
- puhelin- ja tietoliikennekulut		-1 020,00	-1 071,00
- atk-kulut (ohjelmistopäivitykset + kk-maksut)		-756,90	-794,75
- jäsenmaksut			0,00
- yrittäjän vapaaehtoinen eläkevakuutus			0,00
- yrittäjän oma tapaturmavakuutus			0,00
- neuvottelukulut		-500,00	-525,00
- YEL (työtulo: 20 000 €/v, YEL-%: 22,5, uuden yrittäjän alennus 22 %)		-3 510,00	-3 685,50
- koulutus			0,00
- pankkikulut	10 €/kk x 12 kk/v =	-120,00	-126,00
Kiinteät kulut yhteensä		-19 806,90	-20 797,25
= Toimintajäämä	-9 806,90	13 627,76	50 987,89
- Korot ja muut rahoituskulut	2,50%	-448,74	-358,99
+ Saadut korot ja muut rahoitustuotot			
- Verot (24,50 %)		0,00	-2 811,45
- Osingot/yksityiskäyttö (kk-tulo - starttiraha)		-10 600,51	-17 300,26
- Lainanlyhennys	laina-aika 5 vuotta	-3 589,93	-3 589,93
+ Muut tuotot			
- Muut kulut			
= Loppusaldo	-24 446,08	-10 432,88	11 032,19
Rahavarojen muutos (=loppusaldo - alkusaldo)	-24 446,08	14 013,20	21 465,07

Toimeksiantaja A

Vuosibudjetti	2014		2015		2016	
	Euroa	% liike- vaihdosta	Euroa	% liike- vaihdosta	Euroa	% liike- vaihdosta
Myyntituotot	18 750,00		67 500,00		150 000,00	
– myynnin oikaisuerät						
= Liikevaihto	18 750,00	100,00	67 500,00	100,00	150 000,00	100,00
– Muuttuvat kulut	-8 750,00	46,67	-33 075,00	49,00	-77 175,00	51,45
= Myyntikate	10 000,00	53,33	34 425,00	51,00	72 825,00	48,55
– Kiinteät kulut						
– Kiinteät palkat	0,00		0,00		0,00	
– Kiinteiden palkkojen sivukulut	0,00		0,00		0,00	
– Toimistotilan vuokra	0,00		0,00		0,00	
– Varastotilan vuokra	-1 800,00		-1 890,00		-1 984,50	
– markkinointi	-1 500,00		-1 575,00		-1 653,75	
– autokulut	-4 000,00		-4 200,00		-4 410,00	
– matkakulut	-3 600,00		-3 780,00		-3 969,00	
– päivärahat	0,00		0,00		0,00	
– sähkö, vesi, lämpö	-400,00		-420,00		-441,00	
– puhtaanapito, siivous	0,00		0,00		0,00	
– toimistokulut	-500,00		-525,00		-551,25	
– kirjanpito ja kuukausi-ilmoitukset	-1 500,00		-1 575,00		-1 653,75	
– tilinpäätös ja veroilmoitus	-200,00		-210,00		-220,50	
– tilintarkastus	-200,00		-210,00		-220,50	
– yrityksen vakuutukset	0,00		0,00		0,00	
– kirjat, lehdet	0,00		0,00		0,00	
– postikulut	-200,00		-210,00		-220,50	
– puhelin- ja tietoliikennekulut	-1 020,00		-1 071,00		-1 124,55	
– atk-kulut (ohjelmistopäivitykset + kk-maksut)	-756,90		-794,75		-834,48	
– jäsenmaksut	0,00		0,00		0,00	
– yrittäjän vapaaehtoinen eläkevakuutus	0,00		0,00		0,00	
– yrittäjän oma tapaturmavakuutus	0,00		0,00		0,00	
– neuvottelukulut	-500,00		-525,00		-551,25	
– YEL	-3 510,00		-3 685,50		-3 869,78	
– koulutus	0,00		0,00		0,00	
– pankkikulut	-120,00		-126,00		-132,30	
Kiinteät kulut yhteensä	-19 806,90		-20 797,25		-21 837,11	
= Käyttökate	-9 806,90	-52,30	13 627,76	20,19	50 987,89	33,99
– Poistot	-2 391,25		-1 793,44		-1 345,08	
= Liiketulos	-12 198,15	-65,06	11 834,32	17,53	49 642,81	33,10
– Korot ja muut rahoituskulut	-448,74		-358,99		-269,24	
+ Saadut korot ja muut rahoitustuotot						
– Verot (24,50 %)	0,00		-2 811,45		-12 096,52	
= Nettotulos	-12 646,89	-67,45	8 663,87	12,84	37 277,05	24,85
+ Satunnaiset tuotot	0,00		0,00		0,00	
– Satunnaiset kulut	0,00		0,00		0,00	
= Kokonaistulos	-12 646,89	-67,45	8 663,87	12,84	37 277,05	24,85
– Varausten muutokset						
= Tilikauden tulos	-12 646,89	-67,45	8 663,87	12,84	37 277,05	24,85
Lainanlyhennys	3 589,93		3 589,93		3 589,93	

Toimeksiantaja A

Vuosikorotus-%	5,00%	Tämän verran korotetaan vuosittain yksikkövalmistus- kustannuksia ja kiinteitä kustannuksia.
Finnveran korkomarginaali	1,75%	
6 kuukauden euribor	0,75%	
Lainakorko yhteensä	2,50%	
Finnveran laina-aika (vuotta)	5	
Auton km-kustannus (€/km)	0,40	
Internet-yhteys (€/v)	360,00	
Web-hotelli (€/v)	60,00	
Verkko-osoite (€/v)	10,00	
Yhteensä	430,00	
Tulovero-%	24,50	
Vaadittu yrittäjän kk-tulo	2 000,00 €	
Starttiraha (€/kk)	1 116,62	Perusosa 32,46 €/pv + lisäosa 60 %
Kannattavuus ensimmäisenä vuonna:		
KRP (euroa)	37 137,94	
Varmuusmarginaali (euroa)	-18 387,94	
Myyntikate-%	53,33	
Käyttökate-%	-52,30	
Liiketulos-%	-65,06	

Toimeksiantaja B**Alkupääoman tarve**

Aineettomat hyödykkeet		
perustamismenot	300,00	
atk-ohjelmat	3 269,00	(suunnitteluohjelma ja MS Office 2013)
muut	0,00	
Koneet ja kalusto		
atk-laitteet	1 500,00	(tietokone, näyttö ja tulostin)
tuotantovälineet		
kalusteet	0,00	
auto	8 065,00	(käytetty p-auto: 10 000 € - alv)
puhelin/faksi/internet	500,00	
Liikeirtaimisto		
toimistotarvikkeet		
muut laitteet		
Käyttöpääoma		
kulut ennen toiminnan alkua		
alkuvaiheen kulut (3 kk)	17 151,73	(kassavitalaskelmasta)
tarjittavat kassavarat		
alkuvarasto	4 880,00	(10 % vuoden myyntimäärästä tuotantohinnoin)
kustannusylitysvara (10 %)	2 203,17	
Alkupääoman tarve yhteensä	37 868,90	

Rahan lähteet

Oma pääoma		
osakepääoma /vast.	7 600,00	
omat rahastitukset		
omat tuotantovälineet ja tarvikkeet		
muu oma pääoma		
Oma pääoma yhteensä	7 600,00	
Vieras pääoma		
osakaslaina		
pankkilaina		
Finnveran pienlaina	30 268,90	
avustukset		
lainat tavarantoimittajilta		
Vieras pääoma yhteensä	30 268,90	
Muu rahoitus		
Rahan lähteet yhteensä	37 868,90	
Erotus	0,00	

Toimeksiantaja B

Myynti- ja valmistuskustannusbudjetti													
Vuosi		2014				2015				2016			
Tuote		Yksikkö- valmistuskust.	Myynti- hinta	Myynti kpl	€	Yksikkö- valmistuskust.	Myynti- hinta	Myynti kpl	€	Yksikkö- valmistuskust.	Myynti- hinta	Myynti kpl	€
Tuote B.1			39,00	800	31 200,00		39,00	1 200	46 800,00		39,00	2 000	78 000,00
	Hankintakustannus	13,00				13,65				14,33			
	Rahti	10,00				10,50				11,03			
	Muut kulut	0,00	23,00			0,00	24,15			0,00	25,36		
Tuote B.2			30,00	800	24 000,00		30,00	1 200	36 000,00		30,00	2 000	60 000,00
	Hankintakustannus	10,00				10,50				11,03			
	Rahti	10,00				10,50				11,03			
	Muut kulut	0,00	20,00			0,00	21,00			0,00	22,05		
Tuote B.3			21,00	800	16 800,00		21,00	1 200	25 200,00		21,00	2 000	42 000,00
	Hankintakustannus	8,00				8,40				8,82			
	Rahti	10,00				10,50				11,03			
	Muut kulut	0,00	18,00			0,00	18,90			0,00	19,85		
Tuote 4					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut		0,00			0,00	0,00			0,00	0,00		
Tuote 5					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut		0,00			0,00	0,00			0,00	0,00		
Tuote 6					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut		0,00			0,00	0,00			0,00	0,00		
Myynti yhteensä (€)				72 000,00				108 000,00				180 000,00	
Valmistuskustannukset yhteensä (€)		48 800,00				76 860,00				134 505,00			

Toimeksiantaja B

Ennakoitu kassavirtalaskelma (€)	2014	2015	2016
Alkusaldo	0,00	-14 077,97	-15 562,92
Liikevaihto	72 000,00	108 000,00	180 000,00
- Muuttuvat kulut	-48 800,00	-76 860,00	-134 505,00
- Kiinteät kulut			
- Kiinteät palkat			
- Kiinteiden palkkojen sivukulut			
- Toimistotilan vuokra			
- Varastotilan vuokra	30 m ² x 5,00 €/m ² /kk =	-1 800,00	-1 890,00
- markkinointi		-1 500,00	-1 575,00
- autokulut	10 000 km/v. x 0,40 €/km =	-4 000,00	-4 200,00
- matkakulut	4 matkaa/v x 900,00 €/matka =	-3 600,00	-3 780,00
- päivärahat		0,00	0,00
- sähkö, vesi, lämpö		-400,00	-420,00
- puhtaanapito, siivous		0,00	0,00
- toimistotarvikkeet		-500,00	-525,00
- kirjanpito ja kuukausi-ilmoitukset	125 €/kk x 12 kk =	-1 500,00	-1 575,00
- tilinpäätös ja veroilmoitus		-200,00	-210,00
- tilintarkastus		-200,00	-210,00
- yrityksen vakuutukset		0,00	0,00
- kirjat, lehdet		0,00	0,00
- postikulut		-200,00	-210,00
- puhelin- ja tietoliikennekulut		-1 020,00	-1 071,00
- atk-kulut (ohjelmistopäivitykset + kk-maksut)		-756,90	-794,75
- jäsenmaksut		0,00	0,00
- yrittäjän vapaaehtoinen eläkevakuutus		0,00	0,00
- yrittäjän oma tapaturmavakuutus		0,00	0,00
- neuvottelukulut		-500,00	-525,00
- YEL (työtulo: 20 000 €/v, YEL-%: 22,5, uuden yrittäjän alennus 22 %)		-3 510,00	-3 685,50
- koulutus		0,00	0,00
- pankkikulut	10 €/kk x 12 kk/v =	-120,00	-126,00
Kiinteät kulut yhteensä		-19 806,90	-20 797,25
= Toimintajäämä	3 393,10	10 342,76	23 657,89
- Korot ja muut rahoituskulut	2,50%	-756,72	-605,38
+ Saadut korot ja muut rahoitustuotot			
- Verot (24,50 %)		-60,06	-1 946,27
- Osingot/yksityiskäyttö (kk-tulo - starttiraha)		-10 600,51	-17 300,26
- Lainanlyhennys	laina-aika 5 vuotta	-6 053,78	-6 053,78
+ Muut tuotot			
- Muut kulut			
= Loppusaldo	-14 077,97	-15 562,92	-12 205,32
Rahavarojen muutos (=loppusaldo - alkusaldo)	-14 077,97	-1 484,95	3 357,60

Toimeksiantaja B

Vuosisbudjetti	2014		2015		2016	
	Euroa	% liike- vaihdosta	Euroa	% liike- vaihdosta	Euroa	% liike- vaihdosta
Myyntituotot	72 000,00		108 000,00		180 000,00	
– myynnin oikaisuerät						
= Liikevaihto	72 000,00	100,00	108 000,00	100,00	180 000,00	100,00
– Muuttuvat kulut	-48 800,00	67,78	-76 860,00	71,17	-134 505,00	74,73
= Myyntikate	23 200,00	32,22	31 140,00	28,83	45 495,00	25,28
– Kiinteät kulut						
– Kiinteät palkat	0,00		0,00		0,00	
– Kiinteiden palkkojen sivukulut	0,00		0,00		0,00	
– Toimistotilan vuokra	0,00		0,00		0,00	
– Varastotilan vuokra	-1 800,00		-1 890,00		-1 984,50	
– markkinointi	-1 500,00		-1 575,00		-1 653,75	
– autokulut	-4 000,00		-4 200,00		-4 410,00	
– matkakulut	-3 600,00		-3 780,00		-3 969,00	
– päivärahat	0,00		0,00		0,00	
– sähkö, vesi, lämpö	-400,00		-420,00		-441,00	
– puhtaanapito, siivous	0,00		0,00		0,00	
– toimistokulut	-500,00		-525,00		-551,25	
– kirjanpito ja kuukausi-ilmoitukset	-1 500,00		-1 575,00		-1 653,75	
– tilinpäätös ja veroilmoitus	-200,00		-210,00		-220,50	
– tilintarkastus	-200,00		-210,00		-220,50	
– yrityksen vakuutukset	0,00		0,00		0,00	
– kirjat, lehdet	0,00		0,00		0,00	
– postikulut	-200,00		-210,00		-220,50	
– puhelin- ja tietoliikennekulut	-1 020,00		-1 071,00		-1 124,55	
– atk-kulut (ohjelmistopäivitykset + kk-maksut)	-756,90		-794,75		-834,48	
– jäsenmaksut	0,00		0,00		0,00	
– yrittäjän vapaaehtoinen eläkevakuutus	0,00		0,00		0,00	
– yrittäjän oma tapaturmavakuutus	0,00		0,00		0,00	
– neuvottelukulut	-500,00		-525,00		-551,25	
– YEL	-3 510,00		-3 685,50		-3 869,78	
– koulutus	0,00		0,00		0,00	
– pankkikulut	-120,00		-126,00		-132,30	
Kiinteät kulut yhteensä	-19 806,90		-20 797,25		-21 837,11	
= Käyttökate	3 393,10	4,71	10 342,76	9,58	23 657,89	13,14
– Poistot	-2 391,25		-1 793,44		-1 345,08	
= Liiketulos	1 001,85	1,39	8 549,32	7,92	22 312,81	12,40
– Korot ja muut rahoituskulut	-756,72		-605,38		-454,03	
+ Saadut korot ja muut rahoitustuotot						
– Verot (24,50 %)	-60,06		-1 946,27		-5 355,40	
= Nettotulos	185,07	0,26	5 997,67	5,55	16 503,38	9,17
+ Satunnaiset tuotot	0,00		0,00		0,00	
– Satunnaiset kulut	0,00		0,00		0,00	
= Kokonaistulos	185,07	0,26	5 997,67	5,55	16 503,38	9,17
– Varausten muutokset						
= Tilikauden tulos	185,07	0,26	5 997,67	5,55	16 503,38	9,17
Lainanlyhennys	6 053,78		6 053,78		6 053,78	

Toimeksiantaja B

Vuosikorotus-%	5,00%	Tämän verran korotetaan vuosittain yksikkövalmistus- kustannuksia ja kiinteitä kustannuksia.
Finnveran korkomarginaali	1,75%	
6 kuukauden euribor	0,75%	
Lainakorko yhteensä	2,50%	
Finnveran laina-aika (vuotta)	5	
Auton km-kustannus (€/km)	0,40	
Internet-yhteys (€/v)	360,00	
Web-hotelli (€/v)	60,00	
Verkko-osoite (€/v)	10,00	
Yhteensä	430,00	
Tulovero-%	24,50	
Vaadittu yrittäjän kk-tulo	2 000,00 €	
Starttiraha (€/kk)	1 116,62	Perusosa 32,46 €/pv + lisäosa 60 %
Kannattavuus ensimmäisenä vuonna:		
KRP (euroa)	61 469,69	
Varmuusmarginaali (euroa)	10 530,31	
Myyntikate-%	32,22	
Käyttökate-%	4,71	
Liiketulos-%	1,39	

Toimeksiantaja C**Alkupääoman tarve**

Aineettomat hyödykkeet		
perustamismenot	300,00	
atk-ohjelmat	3 269,00	(suunnitteluohjelma ja MS Office 2013)
muut	0,00	
Koneet ja kalusto		
atk-laitteet	1 500,00	(tietokone, näyttö ja tulostin)
tuotantovälineet		
kalusteet	0,00	
auto	8 065,00	(käytetty p-auto: 10 000 € - alv)
puhelin/faksi/internet	500,00	
Liikeirtaimisto		
toimistotarvikkeet		
muut laitteet		
Käyttöpääoma		
kulut ennen toiminnan alkua		
alkuvaiheen kulut (3 kk)	9 951,73	(kassavitalaskelmasta)
tarvitavat kassavarat		
alkuvarasto	2 000,00	(10 % vuoden myyntimäärästä tuotantohinnoin)
kustannusylitysvara (10 %)	1 195,17	
Alkupääoman tarve yhteensä	26 780,90	

Rahan lähteet

Oma pääoma		
osakepääoma /vast.	5 400,00	
omat rahasisjoitukset		
omat tuotantovälineet ja tarvikkeet		
muu oma pääoma		
Oma pääoma yhteensä	5 400,00	
Vieras pääoma		
osakaslaina		
pankkilaina		
Finnveran pienlaina	21 380,90	
avustukset		
lainat tavarantoimittajilta		
Vieras pääoma yhteensä	21 380,90	
Muu rahoitus		
Rahan lähteet yhteensä	26 780,90	
Erotus	0,00	

Toimeksiantaja C

Myynti- ja valmistuskustannusbudjetti													
Vuosi		2014				2015				2016			
Tuote		Yksikkö- valmistuskust.	Myynti- hinta	Myynti kpl	€	Yksikkö- valmistuskust.	Myynti- hinta	Myynti kpl	€	Yksikkö- valmistuskust.	Myynti- hinta	Myynti kpl	€
Tuote C.1			110,00	250	27 500,00		110,00	500	55 000,00		110,00	1 500	165 000,00
	Hankintakustannus	30,00				31,50				33,08			
	Rahti	10,00				10,50				11,03			
	Muut kulut	0,00	40,00			0,00	42,00			0,00	44,10		
Tuote C.2			190,00	250	47 500,00		190,00	500	95 000,00		190,00	1 500	285 000,00
	Hankintakustannus	30,00				31,50				33,08			
	Rahti	10,00				10,50				11,03			
	Muut kulut	0,00	40,00			0,00	42,00			0,00	44,10		
Tuote 3					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut	0,00				0,00	0,00			0,00	0,00		
Tuote 4					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut	0,00				0,00	0,00			0,00	0,00		
Tuote 5					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut	0,00				0,00	0,00			0,00	0,00		
Tuote 6					0,00				0,00				0,00
	Hankintakustannus					0,00				0,00			
	Rahti					0,00				0,00			
	Muut kulut	0,00				0,00	0,00			0,00	0,00		
Myynti yhteensä (€)					75 000,00				150 000,00				450 000,00
Valmistuskustannukset yhteensä (€)		20 000,00				42 000,00				132 300,00			

Toimeksiantaja C

Ennakoitu kassavirtalaskelma (€)	2014	2015	2016	
Alkusaldo	0,00	11 876,39	44 378,19	
Liikevaihto	75 000,00	150 000,00	450 000,00	
– Muuttuvat kulut	-20 000,00	-42 000,00	-132 300,00	
– Kiinteät kulut				
– Kiinteät palkat				
– Kiinteiden palkkojen sivukulut				
– Toimistotilan vuokra				
– Varastotilan vuokra	30 m ² x 5,00 €/m ² /kk =	-1 800,00	-1 890,00	-1 984,50
– markkinointi		-1 500,00	-1 575,00	-1 653,75
– autokulut	10 000 km/v. x 0,40 €/km =	-4 000,00	-4 200,00	-4 410,00
– matkakulut	4 matkaa/v x 900,00 €/matka =	-3 600,00	-3 780,00	-3 969,00
– päivärahat			0,00	0,00
– sähkö, vesi, lämpö		-400,00	-420,00	-441,00
– puhtaanapito, siivous			0,00	0,00
– toimistotarvikkeet		-500,00	-525,00	-551,25
– kirjanpito ja kuukausi-ilmoitukset	125 €/kk x 12 kk =	-1 500,00	-1 575,00	-1 653,75
– tilinpäätös ja veroilmoitus		-200,00	-210,00	-220,50
– tilintarkastus		-200,00	-210,00	-220,50
– yrityksen vakuutukset			0,00	0,00
– kirjat, lehdet			0,00	0,00
– postikulut		-200,00	-210,00	-220,50
– puhelin- ja tietoliikennekulut		-1 020,00	-1 071,00	-1 124,55
– atk-kulut (ohjelmistopäivitykset + kk-maksut)		-756,90	-794,75	-834,48
– jäsenmaksut			0,00	0,00
– yrittäjän vapaaehtoinen eläkevakuutus			0,00	0,00
– yrittäjän oma tapaturmavakuutus			0,00	0,00
– neuvottelukulut		-500,00	-525,00	-551,25
– YEL (työtulo: 20 000 €/v, YEL-%: 22,5, uuden yrittäjän alennus 22 %)		-3 510,00	-3 685,50	-3 869,78
– koulutus			0,00	0,00
– pankkikulut	10 €/kk x 12 kk/v =	-120,00	-126,00	-132,30
Kiinteät kulut yhteensä		-19 806,90	-20 797,25	-21 837,11
= Toimintajäämä	35 193,10	87 202,76	295 862,89	
– Korot ja muut rahoituskulut	2,50%	-534,52	-427,62	-320,71
+ Saadut korot ja muut rahoitustuotot				
– Verot (24,50 %)		-7 905,50	-20 820,52	-72 078,29
– Osingot/yksityiskäyttö (kk-tulo - starttiraha)		-10 600,51	-17 300,26	-24 000,00
– Lainanlyhennys	laina-aika 5 vuotta	-4 276,18	-4 276,18	-4 276,18
+ Muut tuotot				
– Muut kulut				
= Loppusaldo	11 876,39	44 378,19	195 187,71	
<i>Rahavarojen muutos (=loppusaldo - alkusaldo)</i>	<i>11 876,39</i>	<i>32 501,79</i>	<i>150 809,52</i>	

Toimeksiantaja C

Vuosisbudjetti	2014		2015		2016	
	Euroa	% liike- vaihdosta	Euroa	% liike- vaihdosta	Euroa	% liike- vaihdosta
Myyntituotot	75 000,00		150 000,00		450 000,00	
– myynnin oikaisuerät						
= Liikevaihto	75 000,00	100,00	150 000,00	100,00	450 000,00	100,00
– Muuttuvat kulut	-20 000,00	26,67	-42 000,00	28,00	-132 300,00	29,40
= Myyntikate	55 000,00	73,33	108 000,00	72,00	317 700,00	70,60
– Kiinteät kulut						
– Kiinteät palkat	0,00		0,00		0,00	
– Kiinteiden palkkojen sivukulut	0,00		0,00		0,00	
– Toimistotilan vuokra	0,00		0,00		0,00	
– Varastotilan vuokra	-1 800,00		-1 890,00		-1 984,50	
– markkinointi	-1 500,00		-1 575,00		-1 653,75	
– autokulut	-4 000,00		-4 200,00		-4 410,00	
– matkakulut	-3 600,00		-3 780,00		-3 969,00	
– päivärahat	0,00		0,00		0,00	
– sähkö, vesi, lämpö	-400,00		-420,00		-441,00	
– puhtaanapito, siivous	0,00		0,00		0,00	
– toimistokulut	-500,00		-525,00		-551,25	
– kirjanpito ja kuukausi-ilmoitukset	-1 500,00		-1 575,00		-1 653,75	
– tilinpäätös ja veroilmoitus	-200,00		-210,00		-220,50	
– tilintarkastus	-200,00		-210,00		-220,50	
– yrityksen vakuutukset	0,00		0,00		0,00	
– kirjat, lehdet	0,00		0,00		0,00	
– postikulut	-200,00		-210,00		-220,50	
– puhelin- ja tietoliikennekulut	-1 020,00		-1 071,00		-1 124,55	
– atk-kulut (ohjelmistopäivitykset + kk-maksut)	-756,90		-794,75		-834,48	
– jäsenmaksut	0,00		0,00		0,00	
– yrittäjän vapaaehtoinen eläkevakuutus	0,00		0,00		0,00	
– yrittäjän oma tapaturmavakuutus	0,00		0,00		0,00	
– neuvottelukulut	-500,00		-525,00		-551,25	
– YEL	-3 510,00		-3 685,50		-3 869,78	
– koulutus	0,00		0,00		0,00	
– pankkikulut	-120,00		-126,00		-132,30	
Kiinteät kulut yhteensä	-19 806,90		-20 797,25		-21 837,11	
= Käyttökate	35 193,10	46,92	87 202,76	58,14	295 862,89	65,75
– Poistot	-2 391,25		-1 793,44		-1 345,08	
= Liiketulos	32 801,85	43,74	85 409,32	56,94	294 517,81	65,45
– Korot ja muut rahoituskulut	-534,52		-427,62		-320,71	
+ Saadut korot ja muut rahoitustuotot						
– Verot (24,50 %)	-7 905,50		-20 820,52		-72 078,29	
= Nettotulos	24 361,83	32,48	64 161,18	42,77	222 118,81	49,36
+ Satunnaiset tuotot	0,00		0,00		0,00	
– Satunnaiset kulut	0,00		0,00		0,00	
= Kokonaistulos	24 361,83	32,48	64 161,18	42,77	222 118,81	49,36
– Varausten muutokset						
= Tilikauden tulos	24 361,83	32,48	64 161,18	42,77	222 118,81	49,36
Lainanlyhenys	4 276,18		4 276,18		4 276,18	

Toimeksiantaja C

Vuosikorotus-%	5,00%	Tämän verran korotetaan vuosittain yksikkövalmistus- kustannuksia ja kiinteitä kustannuksia.
Finnveran korkomarginaali	1,75%	
6 kuukauden euribor	0,75%	
Lainakorko yhteensä	2,50%	
Finnveran laina-aika (vuotta)	5	
Auton km-kustannus (€/km)	0,40	
Internet-yhteys (€/v)	360,00	
Web-hotelli (€/v)	60,00	
Verkko-osoite (€/v)	10,00	
Yhteensä	430,00	
Tulovero-%	24,50	
Vaadittu yrittäjän kk-tulo	2 000,00 €	
Starttiraha (€/kk)	1 116,62	Perusosa 32,46 €/pv + lisäosa 60 %
Kannattavuus ensimmäisenä vuonna:		
KRP (euroa)	27 009,41	
Varmuusmarginaali (euroa)	47 990,59	
Myyntikate-%	73,33	
Käyttökate-%	46,92	
Liiketulos-%	43,74	

Serene

Serene on koivuohutviiluvanerista valmistettu kattovalaisin.

Valaisimen yksinkertainen muoto tuo hyvin esiin materiaalin ominaisuudet ja antaa niille oikeutta.

Valaisin kootaan kasaan painonapeilla eli neppareilla, joiden ansiosta se saadaan helposti menemään hyvinkin pieneen tilaan, vähentäen näin niin kuljetus- kuin varastointikustannuksia-kin.

Valonlähteenä toimii LED-valonauha, jonka sävy on lämmin valkoinen.

Kitchen Garden

Kitchen Garden on vaneriosista kootava ja ripustettavissa oleva yrttiruukujärjestelmä. Eri kokoisista paloista voit koota omaan keittiöosi tai parvekkeelle sopivan kokonaisuuden. Ruukut soveltuvat myös pikkutavaroiden säilytykseen tai vaikka kattauksen pirsteeksi. Tuotteesta on myös pöytä-versio, joka toimii serviettitelineenä.

Tuotteessa on käytetty 6 mm ja 1 mm paksuisia vanereita. Ohuemmasta vanerista oleva ruukkuosa taivutetaan muotoonsa taustalevyssä oleviin hahloihin. Tuote sisältää lisäksi puukuidusta valmistetut biohajavat ruukut ja pulverimaalatut metalliset koukut. Tuotetta on kolmea kokoa. Yhden ruukun taustalevyn mitat ovat 15 cm x 24 cm, kahden ruukun 15 cm x 44 cm ja kolmen ruukun 15 cm x 65 cm. Koukkuja on myös neljää eri pituutta: 15 cm, 40 cm ja 65 cm. Lisäksi on jatkokoukku, jonka pituus on 25 cm.

Loko

LOKO

Two-piece plywood tray

Loko on taivutetusta vanerista muodostuva kaksiosainen tarjotin.

Alatasolle voi laittaa esimerkiksi lautasliinat tai aterimet.

Päätyjen taitoksista saa tukevan otteen tarjotinta kannettaessa.

Koppinen

Koppinen on koti koiralle sisätiloihin. Koppinen asetetaan huoneen nurkkaan, jolloin se tilaa säästään on turvallinen ja rauhallinen lepopaikka perheen koiralle. Koppinen koostuu viidestä jyrkistä vanerilevystä ja se kasataan ikään kuin kolmiulotteinen papeliksi, ilman mitään kiinnitykseen tarvittavia lisäosia.

Koppista on saatavana kolmea eri kokoa: pieni, keskikokoinen ja iso.

Flow

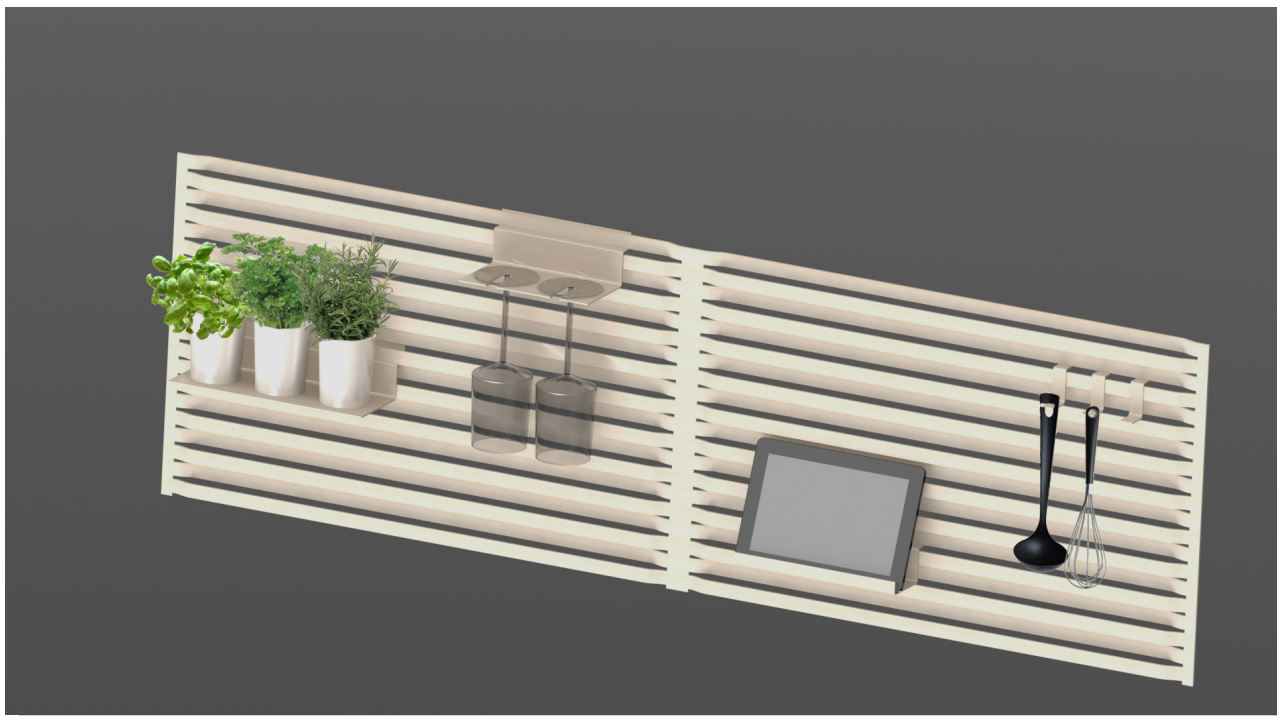
Flow-keinu on erityisesti terassille tai parvekkeelle sopiva moderni keinu. Keinun muoto antaa keinulle leijuvan ja kevyen vaikutelman. Mitoiltaan Flow-keinu on tavallista tuolia suurempi, jotta siinä olisi mukava rentoutua. Flow-keinu on valmistettu muotopuristeena koivuviiluista sekä ohutviiluvanerista.

Materiaalit:

Istuin: Koivuviilu, ohutviiluvaneri

Ripustus: Punottu pp-köysi

Säilytysjärjestelmä keittiöön

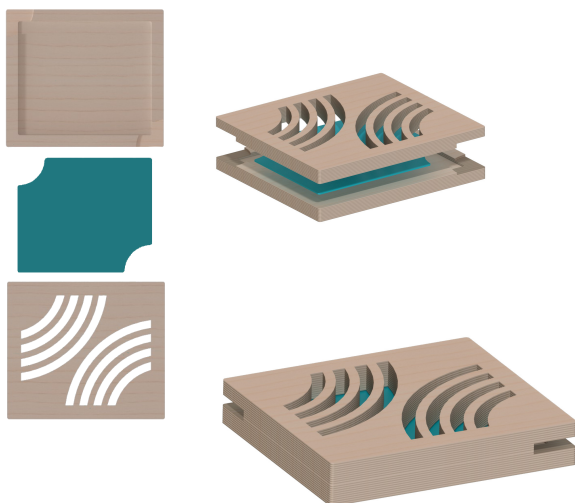

Säilytysjärjestelmä koostuu muotopuristekiskoista, joita voi kiinnittää yksittäin seinään tai pinota päällekkäin ja kiinnittää seinälle. Yksittäin kiinnitettynä siihen voidaan kiinnittää koukkuja ja muita telineitä yhteen tasoon ja pinottuna päällekkäin saadaan suurempi ja näyttävämpi kokonaisuus, jossa keittiövälineet pysyvät järjestyksessä. Säilytysjärjestelmän voi laittaa muun muassa keittiön ylä- ja alakaappien väliin jäävään tilaan, jolloin säästetään tilaa työtasoilla ja tasot on helppo pitää puhtaina.

Kiskoon voi kiinnittää muun muassa:

- keittiövälineitä koukkuihin
- yrtejä, mausteita, purkkeja hyllyille
- viinilasit omalle säilytushyllylleen ylösalaisin roikkumaan
- tabletin, keittokirjan, yms. telineeseen reseptin lukua varten
- keittiöpyyhkeen
- talouspaperirullan

Leikkuulauta

Kolmikerroksinen vanerista ja muovista (PP) koostuva leikkuulauta. Toisella puolella voi leikata leipää, jolloin leivän murut putoavat aukotuksista laudan sisällä olevalle muoviselle leikkuulaudalle. Muoviselta leikkuulaudalta murut on helppo tyhjentää roskikseen.

Puisten osien välissä olevaa muovista leikkuulautaa voidaan käyttää kun leikataan esimerkiksi vihanneksia tai hedelmiä. Kun koko leikkuulauta käännetään ylösalaisin voidaan sitä käyttää tavallisena puisena leikkuulautana.

Vaneri on muotoon jyrskyttävä elintarvikehyväksyttyä UPM-Grada vaneria. Välissä oleva muovilevy on elintarvikehyväksyttyä muovia.

Mitat: 40 * 30 * 6 cm